

דכל כה"ג הכל לפי רוב הדרם שנתקרה אצלו או שנתעסקה בו :
ואב"א מחגור ולמעלה כגון שנוקרה יש מי שפי' דלהאי לישנא אפי' לא עברה בשוק של טבחים על הלוקה טהור דאי מגופה אתי על בשרה איבעי ליה לאשתכוחי ולא מחמרין כלמעלה מן החגור אעפ"י שנוקרה כלמטה מן החגור מכוס דאע"ג דחדא ומנא מודקרא אין הדבר קרוב דבההיא שעתא חנאי ואדרבה מוכח ספי דמלמעלה חנאי ואחרים פירשו דאפי' להאי לישנא בתרא בעברת בשוק של טבחים עסקי' דכיון שנוקרה ה"ל למעלה מן החגור כלמטה מן החגור ומינא כי אמרי' כגון שנוקרה מינא דוקא בתראי שנוקרה אבל מסתמא לא חיישי' שמא נודקה חוה ברור אעפ"י שגראה מדברי הרמב"ם ז"ל (י) דאפי' סתמא חיישי' שמא נודקה ואינו מחזור :
 על בשרה מגופה אתא דאי מעלמא על חלוקה איבעי ליה לאשתכוחי מדיהבני' טעמי' משמע דאפי' על בשרה אינה טמא' בכגרים דאלת"ה היכי אמרי' דמגופה אתא דאי מעלמא אתא על חלוקה איבעי ליה לאשתכוחי והא אפשר שרצפה מאכולת כבשרה אלא דאי משמע דאפילו בבשרה כל היכא דליכא בכגרים ועוד תלינן במאכולת וטהורה אבל הרמב"ם ז"ל כתב דבבשרה טמאה בכל שהו :
 מודה שמזאל שהיא טמאה מדרבנן מדאמרי' האי לישנא משמע רעד השתא קס"ד דשמזאל טהורה לגמרי קאמר ואפי' מדרבנן דאי לא לא הל"ל מדה שמזאל שהיא טמאה מדרבנן דהא מפיקרא נמי קס"ד הכי הל"ל כי קתני טמא מדרבנן אלא ודאי עד השתא קס"ד דלשמזאל אפי' מדרבנן טהורה ואע"ג דשמזאל קרא קדושי ה"ק קרא מוכח דמדאורייתא טהורה ורבנן לא אחמור עלה וע"כ לפירוקא דרב אשי אית לן למימר הכי דהא איר אשי דשמזאל דאמר כר' נחמיה דלא גזר בכחמים

(*) ע"י הרמב"ם פ"ט מהל' איסורי ביאה הלכה כ"א ובראב"ד שם.
 (ב) לעיל וב ע"ב. (ד) לעיל ו ע"א.
 (ה) לקמן ו ע"ב. (ז) לקמן ו ע"א.

5

אבל כבשרה מצטרפין ואחרים אמרי' דטיפין טיפין אפי' בבשרה אין מצטרפין וכי בעיר הכא טיפין טיפין מהו בטיפין גדולים שקש בכל א' כגרים בעי' דא"ו אמרי' דאי מגופה הוה במקום א' הוה משתכחי א"ד חיישינן דאמרי' לקמן טיפין טיפין אין מצטרפין דמשמע דאצטרופי הוא דלא מצטרפי אבל היכא דאיכא בכל חדא כגרים טמאה דאלמא דרך ראייה בכך התם הוא בחלוק שמתנועע אילך ואילך אבל בבשרה שאין דרכה בכך מיבעיא לן דאע"ג דבטפה א' טמאה כיון שיש בה כשיעור כיון דלא עביד דכולהו מגופה אתו להרא מיניהו. נמי לא חיישי' ואין פ"י זה מחזור שהדבר ידוע שדרבו של דם הבא מגופה להיות נושא במקומות רבים :
אם מגיע כנגד בית תרופה של ארוכה שתיהן טמאות כלומר אעפ"י שאינו מגיע שם אלא ע"י הדחק והיינו דנקט ארוכה וקצרה :
 ע"ב דמ"ש מהא דחנני' ב' נשים שנתעסקו בצפור א' שתיהן טמאות תימה מה דומה הך דהכ' להך דהתם דהתם דין הוא שיהו שתיהן טמאות כיון שנתעסקו כא' דהי מנייהו מפקח אבל הכא כיון שהראשונה בדקה עצמה וחלוקה דין הוא שתהא טהורה י"ל דהכא נמי מיירי שנתעסקו בצפור זו אח"ז שאילו לא נתעסקו בו אלא א' מהן ונמצא עליה כסלע טהורה דתלינן בצפור ואפי"ה כי נתעסקה בה חברתה אמרי' דשתיהן טמאות שכיון שא"א ליטהר את שתיהן אף הראשונה אין פטורין וה"ג כיון דלענין דינא אמרי' דחיישי' שמא לא בדקה יפה ולא סמכי' אכויקי' לגמרי אפי' לענין טמאה יש לנו לחוש ופרקי' שאני התם דאיכא סלע יתירא כלומר זכיון דע"כ תהא מנייהו טמאה אין לטהר את הראשונה יותר מהשניה אבל הכא שראשונה בדקה עצמה אינו בדין לטמאה :
 תולה אפי' בתחתון פי' דלא אמרי' אם איתא דמעלמא אתא אעלמא(ו) איבעי ליה

(ו) אביל פי.
 (ז) אביל דר' תינא בן אנטיגוס. (ח) לרי חנינא.
 (ט) לעיל ו ע"א.

לאשתכוחי כי היכי דאמרי' לעיל בנמצא על בשרה דאפי' עברה בשוק של טבחים אינה תולה משום דאם איתא דמעלמא אתא על חלוקה איבעי ליה לאשתכוחי דהתם הוא מפני שאין דרך האשה לקפל כל בגדיה אבל הבא ומנין שמקפלת חלוקה העליון והדרם נתו על התחתון :
לדברי אין קץ שאין לך אשה שטהורה לבעלה מכאן השיב הראב"ד ד"ל על הרב אב"ד ז"ל במ"ש עיינתי בכל מילי דרבוהא ולא אשכחי בהון דינא דכתמים אי נהיגי בהון האידינא או לא ואע"ג דאשכחן דמטמאה את בועלה בפ"ק דנדה(ט) דילמא לטהרות היא ע"כ חו היא חשו' לדבריו מדאמרי' אין לך אשה שטהורה לבעלה ואין לך אשה שטמאה לבעלה אלמא כתמים לבעל נאמר :
ארכו כרחבו לענין כתמים פי' בתוסי' שאין תולין בפשפש אלא בכחם שארכו כרחבו ולא אליב' דרבנן הפליגי עליה דרשב"א(י) אתיא דלדידהו אעפ"י שאין ארכו כרחבו תולין בפשפש דאי לא היכי קאמר רשב"ג לדברי חברי אק סוף דהא אינוהו לא קאמר' אלא ככתב שארכו כרחבו אלא ודאי ש"מ דלרבנן בכל כחם תולין עד תורמוס והבא לר' חנינא קאמרי' דאפי' לר"ה(יא) דלא תלי אלא בכגרים הכא שהכתם ארכו כרחבו תולה בפשפש עד תורמוס אבל אחרים אמרי' דלר"ה אין תולין בפשפש וכי אמרי' ארכו כרחבו לענין כתמים כדי לצידד רחש זה בלבד הוא דקאמרינן משום דלרבנן משערין בו בכל המקומות ולר"ה ג"כ במקום שהוא מצוי כי היכי דאמרינן בעיר שיש בה חזירים וק"ל כר"ה דבסתם מקומות אין תולין אלא כגרים אלא א"כ רחש זה מצוי :
ור"ב חסדא אמר כגרים תולה יותר מכגרים אינה תולה אע"ג דרב תנא רביה דרב חסדא גזי' ק"ל כרב חסדא דהא ר' יוחנן קאי כותיה רעד דסוגיין בכלתו מכילתין דכגרים רעד בעיגן :
 דף נט היין עליה טיפי דמים למטה וטיפי דמים למעלה תולה העליון עד כגרים מאי לאו כגרים למטה זו היא גרסתו של רש"י ד"ל ופי' טיפי דמים למטה טיפין

ס"ט ג"כ כבר בארתי במשנה שזהו שייך רק אם המכה במקור עצמו אבל אם המכה הוא בצדדים אין כאן ס"ט שחף שאתה מסופק שמה מן הצדדים שמה ממקור כשאתה אומר את"ל מן המקור שוב אין לומר שמה מן המכה שהרי אין המכה במקור. וגם אפילו כשיש לה ס"ט אחי יש לפלפל אם אמרין ס"ט במקום חוקה איסור ובכל פרט ופרט מזה הארכמי מאוד בחשבות הקודמות ולכן יתל מעלמו לדעתי צוה מלחפוש לה הימרים באלו כי על כל פרטיהם יחדשו פרטים הרבה והיחור טוב הבדיקה שכתבתי ואם לא יועיל לא יוק. ומ"ש מעלמו שחקנתה קלקלמה שאם המוך לא יהיה נקי ובצדדים לא חמאל שאז ודאי הוא מן המקור. אומר אני אין צוה קלקול שכל זה הוא בבדיקה שפותרת שם על המוך ודאי מן המקור שהרי המוך נכנס דרך שפותרת ולא נגע בצדדים. אבל הנסח מוך צלי שפותרת אפילו דם שעל ראשו יש לחלום שנהכנסמה נחמנה צו דם הצדדים. ולכן מעשה כמו שכתבתי ואקוה שיועיל ולא יוק. ואם תעלה בידה מרויח ונקמה ונורעה ורע. ולרוב הערדה אקלר. דברי אהיבנו נאמנו ד"ש חמד.

סימן נא

בטעמי דהש"ך סי' קפ"ז סק"ב שחילק בין לאוסרה על בעלה לז' נקיים

תשובה לכבוד אהובי ידידי הבחור המופלא הר"ר ליב שי.

מכתבך קבלתי ולרוב ערדומי כאשר הנחתי מכתבך בין שאר דברים נשח הדבר תלמי ועכשיו בחפשי באמתחתי מלאחי דבריך. והנני משיב לך מה שכתבתי שבאשה זו כיון שכבר עבר חצי שנה ואיננה יכול ליתרר הוי כמו רואה מחמת חשמים ומודה גם הש"ך. הנה טועה אמה בדברי הש"ך בסימן קפ"ז ס"ק כ' וקובר אמה שמה שמחלק הש"ך בין הצרכה ז"ג ובין להחזיקה רואה מחמת חשמים הוא משום עיגון שאם נחזיקנה כרואה מחמת חשמים אין לה תקנה לבעלה לא כן הוא אבל ההפך הוא שהש"ך מיקל באיסור דרבנן שגם צודאי רואה מחמת חשמים מה שגאסרה על בעלה הוא מטעם ומה שקבעה לה ומה בשעת חשמים והרי הרבה פוסקים וכמעט רובן פוסקים וסמוח דרבנן ואפילו למאן דאמר וסמוח לאורייתא מ"מ ומה זה לדעתי ודאי הוא מדרבנן שזה מיקרי ומה הנקבע מחמת אונס דלא מקרי

וסת קבוע וכמבואר בש"ך ס"ק ל"ה. אבל לטהרה צלי נקיים הוא איסור כרת נדה לאורייתא ולכן החמיר צו הש"ך. וא"כ מה לי צוה שאינה יכולה ליתרר. אבל האמת הוא שכוונת רמ"א הוא לטהרה לגמרי אף צלי נקיים ודבר זה בארתי באריכות במשנה. וטעמו של רמ"א אף שאין לנו יודעין אם המכה מוליאה דם מ"מ באשה שיש לה ומה שלא בשעה וסחה גם המקור אין לנו יודעין שדרכו או להוליא דם והוי ספק שקול ואשה בחוקת עהרה עומדת ולכן מוקמינן לה בחוקמה וא"כ אשה זו שכבר נמשך ומנה הארוך הזה כבר היה וסחה ורואה נדה ושוב בחוקת טומאה עומדת וגם לדעת רמ"א אסורה אלא שאם היא אינה יודעת אם הדם מן המקור יש לטהרה מטעם ס"ט שכחצ רמ"א. וצוה באלו למחלוקת חדש אם יש לטהר מטעם ס"ט בחוקת חזקת איסור בדבר שהחוקה היא ממש באיסור זה עצמו ועיין בסימן ק"י בש"ך בכללי ס"ט בסי' כ"ט. וכ"ו אם המכה במקור אבל אם המכה בצדדים ליכא ס"ט הרי כשאתה אומר ספק מן המקור שוב אין כאן ספק לטהר וכל הספיקות שמוך למקור הכל ספק אחד הוא שאם הוא מחוץ למקור מה לי מן המכה מה לי שלא מן המכה וכ"ו במכה אבל אשה זו שהוא שואל אפילו מכה אין לה רק הרגשה כאב אלא שבלא"ה אין לנו יכולין להקל כאן וכמו שכתבתי ומן השמים ירחמו. ולרוב הטרדה אקלר:

סימן נב

טעמו דרב נחמיה דרבך שאינו מקבל טומאה אינו מקבל

כחמים

שאלה

לבאר טעמיה דרבי נחמיה דאמר דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כחמים.

תשובה

לע"ד נראה (א) משום דהכ"מ חמה למה כחמים עומאים הא הוי ס"ט ספק מעלמא ואח"ל ממנה שמה מן הצדדים עיין עליו גריש פ"ע מא"ב. ובחשבות האחרונים שדו ציה נרגא דספק מן הצדדים אינו ספק שהרי שנינו דם הנמאל צפרודור חייבים עליו על בלא מקדש שחוקמו מן המקור. ואני אומר שגם משום ספק זה לחוד שמה מעלמא היה לטהר שהרי אין כאן איסור מורה כלל שהרי לא הרגישה ובאיסור דרבנן מהני ספק

הערות הגאונים

טמא גזור בה רבנו כדי שלא יבואו לטהר הבגד אבל כשנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה לא גזרו על האשה כלל. (הגר"ב ע)

סימן נב (א) י"ב תורף עיקר היסוד מבואר בחידושי חר"ן למסכת נדה דף ו"ד ד"ה מודה שמואל אבל בשגנון אחר. כי ו"ל והי"ט משום דדבר המקבל טומאה כיון שמה שנמצא על הכתם

שמהרי"ו
יון שגופא
שאת כיון
ינחו לומר
אין. ולדעת
בדיקה יש
יקה צריך
שום ספק
להשאר
זר למקום
א"כ למה
של ר"ח
עלחו צוה
של מודה
א"ו. ומה
אחי קשה
בסופם
בהעלה זו
א"ו. הא
המקור
עם מ"ר
לא ידעתי
אין אלא
קום אינו
לה כאב
הנה אם
ר בסימן
יש לה
במחמה.
א דברי
מרי צלי
בשעת
ל הש"ך
יק שקול
מה ומה
ולק על
הקמתי
שמטעם
הא אצל
עכ"פ
אפילו
ס אחר
א אינה
משום

אחד להקל. ונראה לע"ד שאף שזמן החזרה נעין הרגשה היינו לטמא האשה משום נדה טומאת שבעה ולהיות אסורה לבעלה כל שבעה. אבל עכ"פ לדין דקיי"ל דמקור מקונו טמא א"כ הדם שעכ"פ טמא הוא ומטמא האשה טומאת ערב מן החזרה נמצא שע"כ אנו זריכין לטמא האשה טומאת ערב שהוא ספק אחד של חזרה טמא ממנה וכיון שכבר טמאה טומאת ערב עשינו אותו שהוא מן המקור טוב מוכרחין לטמא אותה משום נדה מדרבנן שאמרו שאף בלי הרגשה טמאה. אלא דלכאורה אפילו טומאת ערב לא היה לנו לטמא אם האשה שהרי יש ס"ס ספק אינו ממנה כלל ואח"ל ממנה טמא נטף להדיא מאותו מקום לחוץ ולא נגע בנשרה מחוץ ומגע ביה הפתחים אינו מטמא וכיון שאינה טמאה נדה א"כ אין טומאתה רק משום מגע ויש ספק טמא לא נגע הדם בנשרה לחוץ. אבל חזינן שאין אנו מוכרחים לטמא האשה אבל עכ"פ זריכין אנו לטמא הנגד שנמצא הכחם משום מגע. ונמצא החלטנו לומר שהוא מן האשה שהרי צוה יש ספק חזרה ולכן שלא לחלק מוכרחים אנו לטמא גם האשה משום נדה מדרבנן דלא צעי הרגשה (ב). והיו נמצא דבר המקבל טומאה אבל דבר שאינו מקבל טומאה לא שייך סברא הנ"ל. (*) ולכן אינו מקבל כחמים. ואף שאפילו דבר שמקבל רק טומאת נגעים גזרו בו כחמים היינו שלא לחלק בדבר המקבל טומאה גזרו על הכל. ומלאתי מפורש בהגהות מ"י פ"ט מא"כ אות ה' וטעמיה דר' נחמיה כיון דהדבר שהכחם בו טהור גם על האשה לא גזרו והאי משתיחא נהי דלא מקבל טומאת כחם מ"מ מקבל טומאת נגעים עכ"ל. וג"כ זריך לפרש טעמו שלא חלקו בדבר המקבל טומאה (**).

סימן נג

אשה שטבלה וברור לה שחפפה ורחצה רק מסופקת אם רחצה כל צרכה

שאלה

לבאר דין אשה שטבלה וברור לה שחפפה ורחצה שערומיה נחמין אלא שמסופקת אם רחצה כל צרכה או רחצה רק מעט.

תשובה

הנה אם היחה מסופקת אם חפפה כלל הנה פשוט אם גם על העינין היחה מסופקת אם עיינה בשערותיה כלל פשיטא ופשיטא שזריכה טבילה מחדש שהרי יש

הערות הגאונים

כאן ספיקא דאורייתא שהעיון דבר חזרה כמ"ש בב"ק דף פ"ב דאורייתא עיונא בעלמא אבל העיון עכ"פ דבר חזרה. אלא שאם היה צרור לה שעיניה רק מסופקת אם ספק הנה החפיפה היא מדרבנן מחקת עזרא כמ"ש שם בב"ק וספיקא דרבנן לקולא אלא שלדעת הש"ך דבחזקת איסור לא אמרינן ס"ס לקולא כמבואר בכללי הס"ס אות כ"ו א"כ מנייה דגם ספק דרבנן לא אמרינן לקולא דכך הוא ספק אחד בדרבנן כמו ס"ס באיסור דאורייתא. וכ"מ בט"ו ב"ד סימן ס"ט ס"ק כ"ד דבחזקת איסור לא אמרינן ספק דרבנן להקל.

ובלא"ה לדעת החולקים על הרשב"א דגם אם היהיר לא אחי ממילא ע"י זמן אלא שזריך לעשות מעשה להיחזר מקרי ג"כ דבר שיש לו מחירין וכמבואר ב"ד סי' ק"ב סעיף ג' ועיין בש"ך ס"ק ח'. פשיטא דכאן מקרי דשיל"מ שהרי יש לה היחזר ע"י חפיפה וטבילה מחדש ובדבר שיל"מ אפילו בדרבנן לא אמרינן ספק דרבנן לקולא וכמ"ש רב אשי בריש גי' דף ד' ע"א. ולהפסד מועט של הפסד עזים להחם חמין לא חיישינן דהרי גם להגעיל כלי זריך הפסד עזים להחם רוחצין ואף ע"פ כן מקרי דבר שיל"מ. וכמ"ש ביורה דעה סימן ק"ב שם בש"ך ס"ק הנ"ל.

אלא שיש לנו כאן היחזר אחר דמסתמא קודם הטבילה נהגה כמו שרגילה חמיר לחוץ ולחפוף וסירכא נקטה ואחאי וכמבואר שם ב"ד בט"ו סי' ס"ט ס"ק הנ"ל.

סימן נד

ברין המתנת מ' לזכר ופ' לנקבה

תשובה לכבוד התורני הר"ר אליה הכהן גר"ו:

אח קולו שמעתי ממון קן קולמסו, ע"ד שצוה אח אשמו להקדים לדבר מצוה לעצול קודם מ' לזכר ופ' לנקבה ורעשה עליו כל המדינה כולה. הנה אם היה מנהג המקום להמתין מ' לזכר ופ' לנקבה שזהו הסתם עפ"י דברי ר"מ, או מ"א לזכר ופ"א לנקבה שזהו משום חשש ופת שהוא ליל מ"א ופ"א. או אם היה המנהג מ"ז לזכר ופ"ז לנקבה שזהו ג"כ סתם לדברי ר"ח שיהיו הנקיים אחר כלות ימי לידה ובקברת הש"ך שלא חששו רק חוץ עיקר ימי לידה ולא חששו לשמי טבילות, כן יש לומר צוה שחששו שהנקיים לא יהיו צעיקר ימי לידה. בכל המנהגים הנ"ל יש לומר שמשום גדר ופרישות נהגו

כן והרי זה איסור שאין ריש סימן ק אין יכולת ב שם בס"ק ו בדורותינו מ קצוה לגמרי לא נחכוין בדבר עכ"ל כולם להחמי שנעשה מר הלשון שמוכ נהגו כן ה שהרמב"ם אפשר להשו הרמב"ם לכ לכחוד לכל להם היה ע"י מנהג שיש לחוש להחירם ו שנהגו דף וכלינבו ו הפטור. מהאופנים שאלת חכ שמתא ולז לגמרי לו לנקבה. מו הוא ול"י היה לו נ רב ומור מחמלה. ולהבא יו אף שהח

אשה ש

תשובה

מכתבו

א"ה (*) א"ה

בני אדם. אע"ג דבלאו הכי לא תלינן אלא א"כ יודעת שיש לה מכה וכו', מכל מקום בנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה יש לתלות בנידון דידן:

ודע, שלולי שכתבו התוספות לעיל דף ו' ר"ה ואינה מונה וכו' שהבאתי לשונם לעיל (ר"ה וראיה לזה) ז"ל, דאימור לאו מגופה אחיא אלא מעלמא, עכ"ל, הייתי אומר בפירוש אלא מעלמא ר"ל דלא ממקור אחיא, אע"ג דמגופה אחיא קרי ליה מעלמא כיון דלאו ממקור הוא. ואל תתמה על לשון מעלמא אחיא, שכן הוא לשון הגמרא דף מ"א ע"כ דאמרינן התם אהא דאמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה מקור שהויע וכו', ודוקא כ' אבל חדא אימא מעלמא אחיא, ופירש רש"י (ד"ה) מעלמא, מן הצדדים, אלמא כל שאינו מן המקור נכלל בכלל מעלמא. מכל מקום מה שכתבו התוספות אימור לאו מגופה דחקתי לפרש כן, דלשון זה משמע דלא אחי כלל מגופה, על כרחך כוונתם שמה עברה ולא אדעתה. וכן הוא לשונם בכל המקומות שהבאתי לעיל:

מבואר דסבירא להו דתלינן מן התורה רמלמא אחי אע"ג דלא עברה, ותלינן במציאות רחוק דעברה ולא אדעתה. וכן נראה מדברי הספ"ק משנה ריש פרק ט' מהלכות איסורי ביאה דאמאי טמאה מדברי סופרים כחמשים הא ספק ספיקא הוא, שמה מעלמא אחיא, ואם תמצא לומר מגופה שמה מעליה אחיא, אע"ג דמיירי ולא עברה בשוק של טבחים, דהיכא דעברה אפילו מדברי סופרים טהורה בנמצא על בגדיה, אלא ודאי מיירי בדלא עברה, אפילו הכי משוה ליה ספק ספיקא. ואע"ג דמורכבן טמאה היא מטעמא דבשוק של טבחים לא עברה, וכדאיתא בריש מכילתין (ג, א) אע"ג מטעם שכתב הספ"ק משנה שם, מכל מקום י"ל מדאורייתא טהורה מהאי טעמא, והכי נמי בנידון דידן. וכבר כתבתי נ"ה וכבר עמרו דהשוואל במוהר"מ לובלין סבירא ליה הכי ד"ל דאפילו היה המקום שישבה בחזקת בדוק מכל מקום איכא למימר דלא בדקה שפיר, ע"ש. והשוואל שם הוא הגאון מוהר"י סג"ל, ואף (ד)המוהר"ם לובלין דחה דבריו, מכל מקום כבר כתבתי סעד לדברי השואל:

ואף שמשלשון השואל נראה דדוקא בהיה דבר בחזקת בדוק, אבל לא בשדקה עכשיו ככוונה מכוונת לידע אם תמצא כחם אם הוא מגופה או לאו, דאז לא אמרינן אימור לא בדקה יפה, דאם לא כן לא תמצא לעולם שחזע בודאי שמגופה היא אפילו במציאות הכתמים ע"י עד הכדוק לה. וכן משמע מדבריו שם. ולדעתו הא דבדקה קרקע עולם וישבה עליה מיירי נמי שהיה בחזקת בדוק אצלה, ולא שבדקה עכשיו לשום כוונה מכוונת לדעת אם תמצא כחם אם מגופה היא או לאו, אלא שהיה הקרקע נדוקה כבר ואיכא למימר דאיתרמי אח"כ שבא דם מעלמא, או דלא בדקה שפיר כיון דלא בדקה לשום כוונת איסור והיתור, מכל מקום סבירא ליה היכא דאיכא אפשרי שמעלמא אחיא אינו אלא מדברי סופרים. והכא נמי איכא למיחלי דממקום שבא הצואה בא הדם, הואיל שהוא מונח עליה תלינן דממקום אחר אחי, וכמו שכתבו התוספות ריש פרק האשה (נט, ב) ד"ה דלמא בחר וכו' דמשום הכי לא חיישין דלמא בא הדם כדרכו בשעה שהיא מזוקת, רכיון דלא חזאי קודם עשיית צרכיה או אח"כ, א"כ הדם לאו ממילא אחיא אלא ע"י מי רגלים שחזרו למקור, הא לאו הכי היכא דליכא למימר שחזרו למקור, כגון במזונת, אמרינן דמכה יש לה בתלחולת וממקום מי רגלים אחיא, הכי נמי בנידון דידן. ואף שכתבו התוספות אח"כ לרחות זה, וכחבו ושמה בשעת זינוק אי אפשר לדם לבוא כדרכו, שחמת הזינוק נסתם המעין, ע"כ, מכל מקום נראה דלא כתבו כן אלא ליישב פירוש רש"י, משום הכי כתבו לשון ושמה. ד"ל דרש"י סבירא ליה הכי, אבל התוספות לא סבירא להו סברא זו, אלא כיון דלא אחי מקודם או אח"כ אמרינן דממקום מי רגלים בא הדם. והכי נמי בנידון דידן אע"פ שאינה יודעת שיש לה [מכה] באותו מקום, דהא התם נמי אינה יודעת ממכה, ואפילו הכי תלינן שיש לה מכה בתלחולת:

ואין להקשות על מה שכתבתי לעיל דבנמצא על הצואה דמיקרי דבר שאינו מקבל טומאה לא גזרו בו משום כחמים דא"כ

אמאי בנמצא על מי רגלים טמאה, זה אינו, דמי רגלים מיקרי משקה ומקבל טומאה, וכמו שכתב הרמב"ם בפרק י' מהלכות טומאת אוכלין (הלכה ב). מיהו בלאו הכי היכא שהיא עושה צרכיה לתוך הכלי ונמצא דם על צרכיה אין להקל מטעם שנמצא הדם על גבי דבר שאינו מקבל טומאה, דהא אם הוא דם נדה הכלי טמא, אע"ג שהצואה אינו מקבל טומאה מכל מקום הכלי טמא מחמת טומאת משא, וכמו שכתב רש"י ריש פרק דם נדה (נר, ב) ד"ה היא, עושה משכב ומושב. ואף שיש להקל גם בזה מטעם דתלינן דממקום הצואה אחיא, אפילו הכי מסתמינא להקל, וצ"ע:

טוה יצא לנו חידוש דין דהא דקיימא לן בנמצא כחם על דבר שאינו מקבל טומאה דלא גזרו בהא וטהורה, מכל מקום אם אותו דבר שנמצא עליו הכחם מונח על גבי דבר המקבל טומאה, כיון שאותו דבר שאינו מקבל טומאה מונח על דבר שמקבל טומאה ונטמא משום משא, לכך גם האשה טמאה. דהא לפי מה שכתבתי לעיל נ"ה ועל פי זה אמרתי בשם הר"ן בחדושי עיקר הגזרה היה לטמא האשה משום דאותו דבר שנמצא עליו הכחם הוא טמא משום מקור טמא. משום הכי טימאו גם להאשה, דאי לאו הא לא קיימא הא, א"כ י"ל הוא הדין בנידון דידן, כיון דכלי תחנות טמא משום משא משום הכי גזרו נמי על האשה. ואף שלפי מה שכתבתי (נ"ה אבל לשיטת) בכוונת התוספות דסבירא להו דכיון דאותו דבר שנמצא עליו הכחם טהור, השוה מדותיהן ולא רצו לגזור טומאה גם על האשה, א"כ כאן נמי י"ל דטהורה, אע"ג שאותו דבר מונח על גבי דבר המקבל טומאה, מכל מקום אין זה מוכרח, הגם ש"ל דדוקא דם נדה ממש מטמא כמשא מה שאין כן מה שנמצא כמקור אע"ג שהוא אב הטימאה מן התורה, מכל מקום מלשון הרמב"ן (נ"ה) והא דאמרן מקורן והר"ן (נ"ה) בחדושיהם למכילתין דף ו' (מא, ב) משמע דסבירא להו שהוא כדם נדה ממש. והיכא דדם בלוע ואין יכול לצאת ולא הקפיד עליו, אם מטמא או לא, עיין בגמרא דף ס"ב (ע"א) דמשמע דכל מקום שלא העביר עליו ז' סמינים מסתמא מקפיד עליו:

לעיל בסימן קפ"ח [ס"ק א] כתבתי בשם מנחת יעקב שכתב דמהאי טעמא לא כתבו הפוסקים כיצד ינהוג החכם עצמו לראות דם נדה, דהיינו אין רואין דם כלילה ולעשות צל בידו על הדם, וכמבואר בסוף פרק כל היר, וכן פסק הרמב"ם בפרק ה' מהלכות איסורי ביאה, משום דלדין אינו טהור אלא המראה לבן והירוק, וזה אין צריך עיון ודקדוק היטב, כי בקל יכול החכם להבחין ענין זה, לכן בכל ענין שירצה החכם יוכל לראות כדי לטהרה או לטמאה, וכן כתב הראב"ד בהשגות בפרק ה' מהלכות איסורי ביאה (הלכה יב) ע"ש, עכ"ל. מה שכתב בשם הראב"ד ז"ל ליחא, דהראב"ד לא קאי כלל אוה, כי אם אמה שכתב שם הרמב"ם ואם נסתפקו לו כמראה מן המראות צריך להקיף ולערור לדיו או לדם הקזה וכו', ועל זה כתב הראב"ד שאין זה הלכה למעשה, שאין לנו עכשיו דם טהור אלא כל מראה אדמומית טמא, אבל מה דאם האידנא רואין דם כלילה לטהר או לטמא או לאו, מזה לא מיירי כלל הראב"ד ז"ל. מכל מקום מסתימת הפוסקים שלא הזכירו כלל בומן הזה זמן בדיקת הכחם, מוכח כדברי המנחת יעקב. ואף שכתב הרמ"א בהג"ה סימן קצ"ו סעיף ד' שהבדיקה של ז' נקיים צריך לכתחלה להיות לאור היום ולא לאור הנר, מבואר דאף בומן הזה יש לבדוק לאור היום לכתחלה, י"ל דלא החמירו אלא בבדיקה שחוף ז' נקיים, מה שאין כן כשהיא בחזקת טהורה דאז רשאי לראות אף כלילה. ועיין בחוספות דף י"ז (ע"א) ד"ה אימא בודקין מטותיהן כיום וכו':

סידו אם האשה בודקת את עצמה כלילה ומספקא לה אם נדמה לאורם או לאו ופירשה מבעלה מספק, ואחר כך למחרתו חזרתו לראותו לאור היום וראתה שאין בו מראה הנוטה לאדמומית. יש להקל, כדמוכח מה דסוף פרק כל היר (ב, ב) גבי הא דרכי ראה דם כלילה וכו', דלמאי דסלקא דעתא ררכי מספק טימא כלילה מקשה דודאי טעה, רכיון דחזיא כיום והיה לו מראה טהור אמרינן אין לדין אלא מה שענינו רואת, הוא הדין בנדרון וה. ואף שיש לפקפק על ראייה זו, ד"ל דשאי התם דלמאי דסלקא דעתא מעיקרא

ציוני הלכה

ה"ב. ע"י ק"ל פ"י י.
ו"ה ס"ק ב. פ"י פ"ד ס"ק
י"ט.
ה"ג. פ"י ק"ל פ"י נ"ג.
ה"א. הניחתו בקופסא וכו'. פ"י
ק"ל פ"י נ"ג.
הניחתו תחת הכר וכו'. פ"י ק"ל
פ"י נ"ג.

מסורת הראב"ד

(ו) במבואר פ"י א הל' ב.
(ז) פ"י נ"ה.
(ח) לעיל הל' ט.
(ט) הל' א וד.
(י) הל' טו-טז.

סימן ג

וא וכל אלו שאמרנו שהיא חוששת לכתמיהן בין מטה בין ספסל בין חלוק
דוקא כשהן בדוקין^(א).

במאכולת דהיינו יותר מגריס טמאה, כדאמרינן לקמן^(ב), דאין הלכה כרבי
נחמיה דאמר כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים מההיא אתתא
דהוה משתיא במשתיא ואשתכח דם תותא במשתיא וכו' (ג) וכו' (ד)
ושלש נשים שלבשו חלוק אחד ונמצא עליו דם שאמרנו^(ה) כלן טמאות, אם
נתעסקה אחת מהן בכתמים כולן טהורות, שכולן תולות בהי' והיא תולה
בכתמיה.

עתה נפרש באותן המקומות שהיא צריכה לחוש להם אם יש לה כמה
לתלות אם תולה אם לאו^(ו), ובאיזה שיעור היא תולה^(ז).

ונאמר תחלה המקומות שאינה תולה ואע"פ שהיא יכולה לתלות.
ולא נמצאו מהם כי אם שנים, והן בעד שהיא בודקת בו את עצמה אם
בדקה כו כלילה ולמחר מצאה עליו דם. ויש בנין הוה שלשה דינין חלוקים זה
מזה. האחד אם בדקה בעד הבדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה
עליו דם בין שהכתם עגול בין שהוא משוך טמאה בכל שהוא (ח) ואין תולין
כאן במאכולת. והשני אם בדקה בעד הכרוק לה והניחתו תחת הכר או
תחת הכסת ולמחר מצאה עליו דם (ט) משוך טמא בכל שהוא, עגול טהור

השגות הר"ה

דדק ר' חייא בר אבא משמיה דרב הלכה כרבי נחמיה וכו' (א)
וכנרייחא תניא וכו' חכמים כר' נחמיה. וההיא דתניא
וכו' מעשה בא לפני חכמים וטמאום אוקימנא כר' יעקב בר
פלוגתיה דר' נחמיה. מ"מ דר' נחמיה עדיפא דתליא באשלי
ברבי כר' ושמואל. (ב)

← (ב) עוד כתב רבנן דאין הלכה כרבי נחמיה מההיא דהות
משתיא ואזלא ואשתבח דם תותא במשתיא. ואין זו
ראיה לרבנו, כי משתיא כלי אורג הוא^(א) ודבר המקבל
טומאה הוא דמתרגמינן עם המסכת ושפטים כו' י"ט עם אכסנא
במשתיא. ואדרבה דר' נחמיה עדיפא לאוקימחא דרב אשי
לאמר שמואל לאמר כר' נחמיה, ורב נמי הכי סבירא ליה

לנפש תדרשנו

י. דאין הלכה כר' נחמיה. שאר הפוסקים הראשונים פליגי על
רבנו בזה. ע' תוה"ב (כג): 'דהיזאן נדחי הא דדריש ר' חייא וכו'
מקמי האי משתיא דלא איתברר מאי היא'.
יא. כלי אורג הוא. ורבנו מפרש דמשתיא הוא פשוט כלי עץ.
כ"כ המאירי לרף נו: ד"ה כתם, עמ' 1238. וע' רש"י רמפרש שהוא
הטווי, והוא אינו מקבל אלא טומאת נגעים, וע' תוס' סוכה יב: סוף
ד"ה באניצי דכתבו ריש מקום לרן אותו באינו מקבל טומאה.
יב. תולות בה. נראה כיוונתו שתולות בומן שלכשה את החלוק
אף רלבשה הראשונה וקמיל רלא אמרינן כאן נמצאו כאן היו לחומרא
ונכעז דמבואר בגמ' דף ס. 'מהו דתימא וכו' (א). ונקט רבנו חלוק וכו'

נקט מטה, שהרי במטה אם אתת התעסקה בכתמים בומן שיטבו על
המטה פשיטא דתולים דהרי הוי ישבה בצד המתעסקים (ס"ג ג ד"ה)
ואם התעסקה בכתמים בומן שלא ישבה על המטה, אין תולים מיקום
למקום. מיהו הרשב"א כתב דין זה גם גבי מטה, ובכ"ז הקצר
(כא) מוסיף הרשב"א תנאי: 'ואפשר שמעסק זה היה... והוא
שאפשר שנגעה כאן בכתמים'. מבואר שמ"ד דוקא כשנתעסקה
בומן ישיבתם על המטה. וצ"ע מאי קאמר 'תולות בה', הרי בכ"ז י"ט
לכל אתת לתולות בכתמים עצמם. והראה דצ"ל שהלשון 'תולות בה'
נקט הרשב"א מחמת חלוק. מיהו צ"ע על לשון השר"ע (סע' נג) שנקט
לשון 'תולות בה' כענין מטה בלבד, וכן צ"ע על הב"י שכתב סכו
מבואר בראב"ד.

ציזנים

מטהו על צדו. שם: ה כסוי. שם ה"ד:

שינויי גוספחות ה ניירות ג"ל והניירות.

תוספות אנשי שם ה כ"כ ר"ה כ"סוי כ"ו. ב"כ כ"ו. כ"ן הוא במספחה אכל ה"ה דכ"סוי כ"ע טהורים דכ"כ ד"ש אשר יעשה מלאכה נהם פרט לפ"ו כלים הר"ש וע"ל פט"ו (לה"מ):

אליהו רבה

ה ופיסוי חבית ניירות. גרסינן. ועל שם מקומן נקראים:

מאורות הגר"א

ה כסוי כ"ו. גוספחא (כלים ב"ק פ"ג סוף ה"א) כל הכסויין עורין והטעם כמ"ש הרמב"ם בנתיב ג' ש"ך שיהיה לו בית קבול ועשו לקבלה.

פי' רב האי גאון

ה חביות ניירות. פי' יש שמפרטין שהכסוי מן הנייר והטו אומיין שעל מקומן שמן כ"ן:

משנת רב

פ"ב ה"ר"ש ר"ה ניירות. ר"א ידענא מאי טומאה. ר"ב יעויין בקדרי טהרה ס"י ק"ל פ"ק י"ט שכתב דאשחמטימיה משנה ט"ו פ"ט"ו דל"ס יש לו בית קבול אף נייר טמא. אבל למחללה לא דמי דשאי מחללה דמי לשכיבה.

תפארת ירושלים

ושי"ד לעו"ה הכ"א פ"ב חור"ג אחר ה"ב ב"ט ד"בכות נדה כ"ו צ"ע. ה"ן בעיקר הדבר מליא מילתא דשני מירושם בחוס' שנת (סו) ג"ה הור"ה הקשה להחיותם הש"י יש טומאה מדרבנן בכל כלי קיבול לנד מכלי גללים ואבנים ולדמה, וכן משמע להדיא מדברי רמב"ם פרק ב מה"כ. ל"ן נ"ס בעל ס"ט לא טמא ניירות העשין מעשבים רק כשעשאוהו בית קיבול. יחוס ה"ו עממ"ה טו לא קשיא מן גוספחא שפירשה הר"ש גבי נאדות פי"ן דנתיבן להחפשי אה"כ א"ן זה ב"ק דדמי לעור שזרור מעט חסותו נלקמן פרק כ"ו משנה ב"ו. וכל הראיות שהביא ע"ד מנ"ס פרה ומ"י ג"ס נשטט מירי כשאיין ב"ק ולפ"ו נכונים דברי בעל ס"ט ור"א מנ"ס רמב"ם וכמ"ל.

ה כסוי כדי י"ן כ"ו. לשון הר"ז וכל המשמש כסוי כ"ו ולעיל משנה ג (ר"ה כנב) נקט כפוי. וכן הגי' בתוספתא פ"ב. וכך העתיקה הר"ש. גם הרמב"ם צ"פ י"ח מהלכות כלים [הלכה ה]: ניירות. ג"ל והניירות. ופירש הר"ז כלומר הניירות שמכסים כ"ו. ול' הר"ש קלף שמכסים כ"ו וזה נראה צעני. לפי שקלף של עור הוא וראוי לקבל טומאה אלא מפני שהוא כסוי אינו מיטמא וכבר הביא הר"ש צרימתא דת"כ פרשת שמיני. דכסוי כלי עץ נמי טהורים. מה שאין כן נייר שהוא עשוי מעשבים על ידי

והניירות, כלומר, הניירות שמכסים בהן פי הללויות:

(*) בד"ו ש"ח וירוש

פירוש המשניות להרמב"ם

המשפך מעט להריח בו הנה כבר שב כלי קבול ולזה הוא טמא. והלכה כר' עקיבא: ה חביות ניירות. מיוחסות אל מקום.

מלאכת שלמה

ר"ע ז"ל. והרמב"ם ז"ל שם פרק י"ח לא הזכיר ניירות אלא חביות סתם. הל"פ כמו אלפס עכ"ל ר"ע ז"ל נראה שר"ל שהה"א במקום אל"ף דאלפס ולפי זה היא שורש בשם הכלי אבל בהר"ש ז"ל הלשון כך הלפס כמו האלפס וכן שם ברמב"ם כתוב כסוי האלפס. אכן הר"י ז"ל נקד הלפס בשלשה פסחים. וכמו עוד חדוד פי' בערוך

ה כסוי כדי י"ן וכו'. לכל כפוי בכלי חרס טהור דמוכו כתיב והאי לאו מוך דדיה הוא כיון שאינו עשוי אלא לכפיה. וכסוי חביות ניירות גרסינן. אבל בערוך הביאו בערך נייר ופירש שהם כלי חרס ואין להם שפה יש מפרשים שהכסוי כמו ניירא יש מפרשים שע"ס מקומם נקראו ע"כ ואית דגרסי והניירות וכדפי'

י כ י נ תפארת ישראל ב ו ע ז

וה נראה דמיירי במשפך שיש בטן משוקע קלח דזופני המשפך מצפנים סביב ועי"ז יוכל שפיר לקבל שם מעט. ואעפ"כ לא היה מחשב ב"ק מלאונו עשוי לקבלה ועי' פ"ד פי' ט"ו) אבל משום שכל המוכר משקין שמקפידין בהן על ריח שבו מטה המוכר המשפך על ז"ו. ומקבל בנטו מעט. ומושיטו להלוקח כדי שיריח ריח הטוב של המשקין. ויקנה ממנו. ונאלץ שעשוי לקבלה. ולפיכך אפילו אינה עשוי למדה ע"י שימת האצבע מחמת פיו ה"ל. דל"ע א"ך שיהיה עשוי לקבלה בעצמו. ולא ע"י צירוף האצבע. ולא דמי לטעורוס לקמן (נמ"ן) דק"ל החס כרבי יוסי דמק"ע. החס כדקאמר טעמא. דאף שכשאני מניח האצבע למטה אינו מוליא רק טפוח קענות. א"י הכא שאני דקחם חיוני יש לו תדות למוד בהן רק לעמים רחוקים שכשאיין המדה מצוי לפניו. מודד בהמשפך. ולפיכך משום חשמים זה שאינו מצוי לא מחשב ב"ק. ולמ"ק הכא אפשר דמודה לר"ע דנאינו עשוי למדה והוא מוכר בו משקה שיש בו ריח. דמק"ע עבור טעמא דר"ע. רק נקט עשוי למדה. דזה מצוי עפי וגם למוכר משקה שאין בו לריחו (ועי' לקמן פי' ס"ט). וזו שם מקום. וי"א כלי העשוי מנייר מנ"ס. דגם כלי העשוי מנייר אם יש לו ב"ק מק"ע (פי"ו מ"ט) (ט).

לאחור בצלצבו בשעה שיסוצב הדפוס עם הקדירה שעליה ע"י הגלגל שחמת הדפוס. והקדר דורך צרגלו על הגלגל הנ"ל. ועי"ז יסמוצב הדפוס עם הקדירה שעליו. מוך המגופה השניה הזאת. ועי"ז סבוב הזה יתהוו גם פני הקדירה החיונית חלק יפה. ועל זאת המגופה השניה קאמר חנא "זאת שהוא גומר בה עמ"א" ר"ל המגופה השניה שהוא גומר בה תקון הכלי. מק"ע. לא מפני בית האצבע שבראשה אלא מפני הב"ק שבוטה על חיונית דופני הקדירה. וקמ"ל דלא מחשב ב"ק זה כשמישי כלים (פ"ט"ו מ"ו) שאמק"ע. דהרי אז כשמחליק עם מגופה זו פנים החיונית של הקדירה. אז אין על הקדירה שם כלי. ולפיכך הו"ל מגופה זו ככל כלי מלאכה כשיש לו ב"ק מק"ע. וברוך ה' שהאיר עיני להבין משנה זו בלי שום פקפוק נאשר. (ט) ואאמ"ו הגוזוק"ל כ' דאשחמטימיה לחר"ט משנה זו. והא גם פסחים בזו צו. דגם אלא קטין חריך שקא אשכחנא דגם רבינו סדרי טהרה ס"ו ל'. וגם גאון ח"י אדם בהשונה שהביא בסוף ספרו לא"ח. תפסו לחר"ט"ט ממשנה זו. ולפ"ע"ד גם מפרה (פי"ו מ"ו) משמע נמי כן דמדלל נקט לגין העשוי מנייר משמע

משנה אחרונה

ה כיסוי כדי י"ן. ולא חיי סממא כל הכיסויין עהורין דאחי לאשמועינן דאפילו אלו שיש להם בית קבול עהורין כיון שאין עשורין לקבלה ולמאן דגרם והניירות נני כיון שיכול לכוך בהן שום דבר היו כמו בית קיבול דפ"י צ"פ אלא כיון שאין עשוי אלא לכסות בהן עהור. ואע"ג דכבר חיי לה לעיל מ"ג כל שאין עשוי לקבלה אע"פ שמקבל טהור. הכא משום קיפא מני לה שאם התקינו לחשמים עמאיין אע"פ שמשממש גם לכסוי דמוכה מרסוי הלפס: ודע דהא דכיסויין עהורין היינו אם אין מחוצרין לכלי שאם מחוצרין עמאיין בחורת ידות והכי אימא בתוספתא הביאה הר"ש בפ"ו מ"ו חפוי הלגינן וזית הכוסות אע"פ שיש בהן חמשה על חמשה עהורין. שאינם אלא חפוי

ציונים
טו כלי קבול. ש
פ"ב ה"א:

היוני נוסחאות
גי'נה שם שנשחנה,
וכ"ל שם ל"ג

תפארת יעקב
יב את קיד ושכן
מישמע בחוספתא כו'.
ל"ג משמע, אבל עי'
התוספתא עמנה ומנין.

ה"ג זחי הרש"ש
היה ד"ה חוק. והא
ר"מ חוק ל"ד דהא
ב"ל שבים כו'. הו"ח
ה"ה לעיל דש פרק י'
ד"ה מדוע לא הניח
ה"ה בעיניו ראה
מכיון דאין למדן מה"כ
כו' ולק"מ דהא איכא
למדין דלמ"א דלא כ"ע.
וה"ה כ"ג כ"ג כן לפי
ה"ה אחר דמכח מ"א
ד"ה למדן מה"כ ומדוע
לא הקשה כן על הא
דמק"ל מ"ג שמו
עלה המח"ע.

העוניה כמו נמרטו כנפיה דאלו טרפות דפירש"י נוזות
הגדלות. ה"ג נוזות העוניה גדולות מאד וחומכים אותן
ועושין מהם כלים. ע"כ. ויהא דקמני חוץ לאלו דוקא דהא
כלב שנים חנן לעיל דטמא. ועיין צמ"ג פ"ד:
המצופה. לפירוש הר"ב נראה
דקאי אצ"ת הנעמית בלבד.
ומהר"ס כתב דקאי נמי אנוזות
העוניה ושכן משמע בתוספתא:
טו העושה כלי קבול מ"מ
טמא. פי' הר"ב מ"מ ואפי'
לא עשאו ראו לקבל אלא משהו.

המצפה י"ד. א"מ רבי יוחנן בן
נורי, מה נשתנה בנף העוזה מכל
הכנפים קטו. וכל שנברא ביום
הששי קטו, טמא י"ד: א"מ העושה כלי קבול מקום קטו, י"ד

דכלא ציפוי נמי עומדת. אבל בשאר צינים אפילו
צמזופה לא גזרו, כיון דצאינה מזופה לא קיימא כלל:
כל שנברא ביום הששי טמא. חיות ובהמות
ואשראים ואדם. אם עשה כלים מעצמותיהן או
מעורותיהן, מקבלים טומאה:
טו העושה כלי קבול מכל
מקום. ואפילו לא עשאו ראו
לקבל אלא משהו:

וקצת קשה דהוה ליה למחני כלי קבול מ"מ טמא מהו העושה דקמני ועוד אמאי לא קמני משהו בהדיא. ולי
מהר"ס נ"ל לפרש ליקט מ"מ מן הטמאים ומן העוורים ועשהו כלי א' טמא והיינו הא דחנן לעיל העושה כלי
מן הגדל בים וחיבר להן מן הגדל בארץ כו' והאי דהדר מנייה משום דצעי למחני העושה משכב ומושב מ"מ טמא
וה"פ אם עשה משכב ומושב מבגד ושק ועור ומפץ טמא. כדאמרינן צ"ל כלל גדול [ומחני] היא צקוף פ"ד דמעילה

פירוש המשניות להרמב"ם

מאמרו וכל מעשה עזים כמו שבארנו בפרק השני אולם ביום
הששי נברא האדם והכעלי החיים ההולך והכל יטמא כמו
שקדם ואין הלכה כר' יוחנן בן נורי: טו מה שאמר העושה
כלי קבול מ"מ טמא. יחבאר זה במשלים והוא שיעשה כ"ס

כמו שהתבאר בראש טהרות: וכנף העוז. כנף עוף והיא
העזניה הנזכרת בתורה כאשר יעשו ממנו כלי וכן ביצת
הנעמה כאשר יעשה ממנה כלי ואמנם אמרנו שזו חטמא
להדמותה בכלי העצם אשר אמרו שהוא יטמא מן החזרה

מלאכת שלמה

מה שנה כנף העוז וכן הגיה החכם הר' יהוסף ז"ל והחכם הר"ם
ז"ל. טו העושה כלי קבול מכל מקום טמא. ואפי'

זה סימן כ'. מה נשתנה כנף העוז מכל הכנפים
וכ"ל מה שנברא ביום הששי טמא. כן ז"ל יש גורמי

י כ י תפארת ישראל י כ י

ודאי הוא ויק"ט. אלא משום דמחני לכלי ע"פ וכוונתו פ"א מכלים הי"ג
לפיכך הני רמתי אין אחריו לא. קטו שנבראו בו בהמות וחיות ושרצים
ואדם. ק"ו ואפי' דעור האדם שעיבדו עהור תלדוריהם. ואפי'
דע"פ טמא מדרבנן [במחני ק"ג א'] והרי גם טומאה דרבנן קטשי
חול. כנף עוז וביצת נעמית לעיל. שכתב הרמב"ם שטומאחן מדרבנן.
ע"פ קשה הרי עור נצילה ושרצים לאחר שהופשט טהור גם מ"מ
[במחני ק"ג] וכ"כ עצמות וקרניים וטלפיים טהורים לגמרי [ומחני ק"ו]
[כ] וכ"כ חלב בהמה טהורה שנחנבלה עהור לגמרי [כעוקזין פ"ג מ"ג].
י"ד דכולהו אפי' שאין בהן טומאה עלמ"פ אם עשה מהן כלים
מק"ט. והרי כל הכי דנקט חול דיש בהן טומאה. היינו שמקבלין
טומאה מדבר אחר הטמא. ואפי' שני חול בלישניה הכל וקאמר
טמא. ולא דקאמר לעיל יש בו טומאה. משום דהנך כולהו לעיל
א"א שיהיה טומאה בעצמותן רק יש בהן שייכות טומאה כשנעשה בהן
טומאה. כשנעשה מהן כלי. אבל הנך דביום הששי. כל הנברא בו טמא
ר"ל אפשר שיהיו הן עלמ"פ טמא. דהיינו כשמתו [ובד"ה] מחני
משנה ש"ל הוא. ולא דמי כלל לשאר יש יש דנקט. דבכולהו י"ל דאשמעין
דבר מה לדינא. משא"כ משמחני אין בה שום נ"מ לדינא. ואי משום דצעי
לאשמעין דין דנקט עוז וביצת נעמית שמק"ט. ואבדיהו נקט כולהו. ע"פ
אין לנו שום נ"מ גם בהנך ב' אם נבראו ביום החמישי או ביום אחר ומה
קמ"ל בה. אולם הגם שאפשר להניח עלמ"פ מרחוק ולמנוח גם בהנך
שום נ"מ לדינא. כגון לענין נדר וכדומה. אפי' ממקומו הוא מוכרע ע"פ
לומר דאלו ואלו דברי אלקים חיים. והן הן הדברים שבהם עמיק ויזמן
בסוד די ליראיו ונריתו להודיעם. מי יתן טהור מטמא לא אחר דו"ל.
ק"ד האי מ"מ אמת לאשמעין. דאפי' הוא מעור שלא נעבד. לא

העוניה דמדהן גדולים וחוקים מק"ט מד"ס. מיהו מדלא קאמר נמי
חוץ מכלב המים ש"מ דסתמא דהכי פליג אד"ע לעיל [ומ"ג] וס"ל
דכלב המים אמת"ט. וכן משמע נמי מדקאמר לעיל דברי ר"ע. ש"מ
דרק ר"ע ס"ל הכי. ויחידה הוא בזה. וכיון דסתמא דהכא פליג עליה
הרי קיי"ל דהלכה כסתם משנה [בנמוח מ"ב ב'] וכן פסק הרמב"ם
[פ"א מכלים הי"ג] דלא כר"ע. ק"ד דכשהיא מזופה היא צה קיום
ומה"פ שניהן מק"ט מד"ס וורה"ש הביא בשם מהר"ם דמלת
מזופה גם אכנף עוז קאי. ושכן משמע בתוספתא [נ"מ פ"ו] והיו
מדקאמר התם רש"א אומר משום ר"מ. אף ביצת חרנגולה המזופה
מק"ט. ולא אמרו ביצת נעמית אלא בהוה. וא"ת עכ"פ הרי חנין כל
המזופים טהורים [כפ"א ופ"ד]. י"ד דהיינו שאמק"ט צעבור
המחכה בצלפיו. אבל הכא לא נשום הצפוי עמאים רק שע"י הצפוי
יהיה להצ"ק שחמיו קיום. והרי כל שיש לו ב"ק מ"מ טמא [כמע"ו].
קטו דמ"ל דכל העשו משום כנף גם של שאר עופות. אפי' כשהיא
צה קיום מק"ט מד"ס [מיהו מדלא קאמר נמי ביצת נעמית ש"מ דצה
מודה. דרק היא כשהיא מזופה מק"ט. ולא קליפה שאר כלים. והיינו דמ"ל
דמיהן מדהן חוקים וצני קיום מק"ט. להכי קאמר בשלמא קליפת ביצת
שהוא דבר המשמנה. שפיר יש חילוק. דדוקא קליפת ביצת נעמית הוא
שטרסם ג"א שהוא העוף היוצר גדול בעולם. להכי גם קליפת ביצתו הוא
יוצר חוק ומחקים כשהוא מזופה. אבל כנף הוא קנה של טהור. אינו דבר
המשמנה. דכל קנה של טהור של כל עופות אינו משמנה. לפיכך מ"ס כנף
עו מכל הכנפים. לפיכך כל כנף שיש לו ב"ק כ"ש טמא. רק דברו חמייס
בהוה דרגילין להשמח בקני כנף עו מדמרווח טפי משאר עופות. ורבנן
ס"ל דלאו משום קיומן לבד. הנך ב' מק"ט. דא"כ של אגן נמי צה קיום

משנה אחרונה

משום סיפא דעושה משכב ומושב דהתם אין לפרש כן דפיטא דכל
מירי חוי למשכב ומושב. ומיהו ג"כ משכב ומושב גם פי' הר"ב לא
מחייב דלישיבה כל דהו נחלה ונשטן לא כר"ך לאשמעין דבהדיא חנין
לה ספ"ב דובים. ופירוש מהר"ם דלענין צירוף דבר שבים עם דבר הגדל
בארץ קמ"ל. ג"כ אינו מובן דהא חני לה לעיל דבהדיא. ומ"ש חיידי
דמשכב ומושב הדר חני לה. משכב ומושב נמי לא כר"ך דמטרפין
לטומאה כלי קיבול ה"ה למשכב ומושב דמאי שנה. ואי לעור ושק ומפן
דמטרפין פשיטא דלא צריכא דהא חנין לה בהדיא פכ"ו מ"ד המקלע
מכולן טפח כו': ויש לפרש העושה כלי קבול מ"מ טמא. כגון שדך
כלי קבול אין פסוח מארבע דפנות והוא עשה שלש דפנות אפי' שאין
מקבל צמולאו כיון שעשאו לקבל עמא כדפי' פ"ד מ"ב וכן אם עשאו
מתחלה נקוב כמוליא דמון אפי' שכלי שלם טהר צממויט אם עשאו

מיתלפי בשל בהמה גורי' צהו. ובצילה דוקא מזופה שאינה מתקיימת בלא
הצפוי. ובשאר כל הכלים אדרבה ציפיון מטהרן כדלעיל פ"א. ומ"ש
חיו"ט דחוק דהכא לאו דוקא דהאיכא כלב המים. ואינו מוכרח דהכא
נימי דברייה חייבי ובצריאה לא הוצרכו כלב ולא בהמה אלא ישראי המים
שרץ ע"ו: טו העושה כלי קבול מ"מ טמא. סי' הר"ב אפי'
אינו ראוי לקבל אלא משהו ע"כ. וצריאה לפי שטת הר"ב גבי כלי חרס
פ"ב מ"ב גבי הדקין דאין מיטמאין אלא א"כ מחויקין כשיעור התפורש
שם. ז"ל דהכא לא חייבי ככ"ה אלא ככלי עץ ועור דפרקין צהו חייבי.
ומ"מ פשטא דמחני' משמע דהיינו דמחויקין העושה כ"ס מעור המלה
והיינו וברמון שחקקו החינוקות. והיינו מכל מקום אפי' מירי דלאו
אורחא לעשותן לקבלה אם עשאו לכך עמאים והיינו העושה דקמני וכן
פי' הרמב"ם והר"ש והר"א.ש. ואפשר דהר"ב לא ינחא ליה לפרש כן

הנגד והסק. השק והעור. העור והמפץ. מצטרפין לטמא קל שכן ואר"ש מה טעם הואיל וראויה לטמא מושב ופי' רבי"ח משום דשוו צשיעוריהו לענין מושב דתניא [מחני] היא לקמן פרק כז קיצע מכולן טפח טמא ואמר"י טפח למאי חזי. למושב. פי' דנמושב שיעורן שיה דכולהו שיעורין בטפח להכי מצטרפין במשכב. אע"ג דאין שיעורן שיה במשכב. ואמר"ינן במעילה כל שאין שיעורן שיה אין מצטרפין. כיון דשיעורן שיה נמושב מצטרפין. ועוד נראה דאפי' עשה מן הטמא ומן

ציונים
משכב. שם פ"ז ה"ב
מו"מ ה"א: כ"ס. ז"ס
פ"ג מה"כ ה"א:
הרימון. חולין י"ב.

שינויי נוסחאות
טו הרימון כו נה"מ
האלון והרמון והאגוז
שחקקו חינוקות לצד
כהן עפר כו טמאין
מפני שיש.

ראשון לציון
טו [תמיט ריה] ה"א
פרי הוא כו. רש"י. ק
דחולין דף י"ב. ונקיטין
מו. ביאר רש"י בלח"ט:

תוס' רע"א
טו [אות סכ] משנה ז'
הנייר. ע"י לעיל פ"ב ה"ה
בתי"ט ר"ה והנייר נ"ה
דכ"ט שם אות י"ז

פי' רב האי גאון
טו מעור המצח.
פי' דגרגר"י בהמיל"ט
[ג' ע"ג] כ"ג ע"ג
והתמיהא אין [שנת דף
ע"ט ע"ה] ג' עורוהו
מזה חיסה דפחרא ה"ה
כמשמע עור שאינו לא
מליח ולא קמיח ולא עשק
דפחרא מליח וקמיח לא
עשק ומיפה [פי' מוס':
והנייר]. הוא נייר כפחא
והוא ודק בטיח כמוהו י"ד
הוא ועשין אוהו מן י"ד:

הטמא כגון מן עור חיה שנים שהוא טהור וחיצר עמו עור אחר המקבל טומאה אם יחדו למשכב ומושב מצטרף לטמא משכב ומושב. כדאמר"ינן פרק על אלו תומעין בהנך דחוו למדרסות. וכן העושה כ"ס מעור המזה. שהוא טמא כשעשה בו מלאכה.

טמא. העושה משכב ומושב
מפל מקום, טמא ק"ט. העושה
כ"ס מעור המצח ק"ב, מן
הנייר קכ"א, טמא הרמון, האלון קכ"ב,
והאגוז, שחקקום התינוקות קכ"ג,
למוד בהם את העפר או שהתקינום לפי מאזנים קכ"ד.

דפי' ומן הנייר שהוא טהור. טמא. ולאצטרף לאשמעינן דמזה מקבל טומאה. אע"ג דלא מליח ולא קמיח. ע"כ. נ"ל עכ"ל: העושה כ"ס מעור המצח כו. הואיל והוא דבר של קיימא שאפשר שיעמוד. הרמב"ם רפ"ב מה"כ. ועיין בפ"י הר"ב דס"פ [ומ"ש שם בס"ד]: מן הנייר. פי' העשוי מעשבים ע"י דבק. כן פי' הר"ב בפ"ב דמגילה מ"ב: הארון. פרי הוא. שקורין גלאנין. רש"י פ"ק דחולין דף י"ב: שחקקום. נקב קטן נלדיהן והוציאו האוכל ממון הנקב. רש"י: למוד בהם את העפר. כדרך שהחינוקות עושים לשחוק. רש"י:

פירוש המשניות להרמב"ם

מעור החלק אשר אינו מליח ועפין או מן הבגר או מי שיעשה כלי קבול מקליפת הרמון או האלון או האגוז ומדרך והדומה להן וכאשר יעשה החינוק כלי קבול הגה הוא יטמא

מלאכת שלמה

ואהא"ן וכו'. מוס' פ' צמה אשה דף ס"ו כהנו דלילו גבי לפח ואחרונן שחקקו קמי שאינן מקבלין טומאה לפי שאינן מחיימין ע"כ. וכן פסקה הרמב"ם ו"ל שם בחבורו אלא שקשה צעני שהוא דימה שם דלעמ היבשה ללפת ואחרונן.

י כ י תפארת ישראל י כ י

[נכפ"ט חניס] ועכ"פ לרין שיהיה רחב טע"ט. ויהיה מיוחד למדרס. ק"ב היינו עור דלא מליח ולא קמיח ולא עפין לעבדו. קכ"א הוא העשוי מעשבים כעין פאפיר שלנו וועמ"ש בס"ד לעיל פ"ב סי' י"ג. קכ"ב אייבעלען נ"ל. קכ"ג דג' מיני פירות הללו קליפתן קשה. והילדים חוקקין ומוציאין מחוץ גרעינן. כדי לעשות מהקליפות כלים לשחוק. למוד וכו'. קכ"ד ר"ל או שנואלו קליפות חקוקות וקשרו בהן חוטין להיוח כעין מאזניים.

משנה אחרונה

דגולם אפי' מעובד אינו מטמא. ושאינו מעובד אפי' עשאו כלי אינו מטמא. ומדברי הר"ש כאן לפי מ"ש ע"כ חולק בשתיקה. ואין לומר דהר"ש ס"ל בהרמב"ם לענין טומאת נגעים. ואיזה בשאר טומאות איירי הכל. דע"כ אין חילוק דהא מקרא דנגעים יליף לה. לכולהו מולתא. והר"ב משנה למלך כחז שפסטר שבתי"ח ו' דח"כ דממעט עור המזה מטומאה כחובה צטעות שהיא שנוי' אקרא דפ' שמיני ושם לא כתיב בכל מלאכת עור אלא בנגעים כתיב בכל מלאכת ובשאר טומאות י"ל דשאינו מעובד נמי טמא וכו' ע"ש שהאר"ך. וכ"ג מדברי מהר"ם שהצי"ח חו"ט כאן שכתב בפשיטות דעור המזה מקבל טומאה: מן הנייר. לפי משום דק"ש השיב כמו עין כדאמר' עין שאלל אדה"ר חטה היחה ע"כ וזה לא שייך בכלי הנייר שעשוי מעשבים. אבל עוד כהנו שם דטומאת כלי הקש מדרבנן. וא"כ ה"ה צייר מדרבנן. אבל הרמב"ם ר' פ"א מהל' כלים שכל היוצא מהארץ בכלל כלי עץ. אלא שברפ"ב שהעתיק משנתנו זו כחז העושה כלי מן הנייר אע"פ שהנייר אינו מקבל טומאה הכלים מקבלין טומאה פ"ב ואינו מובן לפע"ד מאי רבותא הוא אע"פ שאין הנייר מקבל טומאה הא כלי עץ הנעשה מנקעת. הבקעת נמי אינו מקבל טומאה. וכן כלי מחכה מן העשת. ואם ר"ל שמיני אינו מקבל טומאה. כיון דס"ל כל היוצא מן הארץ בכלל כלי עץ הכי עשבים נמי מין המקבל טומאה: שחקקום התינוקות. סהם חקיקת החינוקות הוא דבר מועט וקאי אלדעיל דניח קבול טמא מ"מ אפי' שנשעת חקיקה פירוש למוד בהן הר מעשה גמור. והחוס' כהנו אפילו לא פירשו דחקיקה מוכח דלניח קבול הוא והוי מעשה גמור. ומשמע לפי פי' החוס' דהחקיקום לכך מאזנים היינו נמי שחקקום דהוי מעשה גמור. ולישנא דמתני' לא משמע הכי דלמה ליה למיחני החקיקום וה"ל למיחני שחקקום למוד בהם או לכך מאזנים. ועוד למה לי למ. וגי מרתי

(יז) (סעיף ט) על בשרה. עיין בש"ך (ס"ק יד) מה שהשיג על הבי"ח, וכן השיג הנאון מהר"י שור בתשובת גאוני בחראי סימן מ"ו. והעולה מדבריהם, דדין זה אחיא אליבא דכולי עלמא, דלמאן דאמר דעל בשרה נמי בעי שיעור מיירי בכחמים כשיעור, וכמו שכתבתי לעיל (ס"ק יב ד"ה ומ"ש) בשם הרשב"א. ולשיטת הרמב"ם (איסורי ביאה ט, ו) דעל בשרה לא בעי שיעור, מיירי אפילו בטיפין קטנים שאין לכל אחד שיעור כגריס, ועיקר חדושה דלא נימא דצורחן מוכיח דמעלמא אחיא. והוא פשוט:

(יח) (סעיף י) כתם שנמצא. ובשוטה, אם חליטין בנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה או על גבי בגד צבוע, עיין מה שאכתוב לקמן סימן קצ"ד בעזרת השם א"י:

⤴ (יט) שאינו מקבל טומאה. בספר מנחת יעקב (תורת השלמים ס"ק יג) רוצה להחמיר בנמצא על בנין מחובר, כיון שהוא מקבל טומאת נגעים לשיטת התוספות (נח, א ד"ה כרכי נחמיה) והרא"ש (נדה פ"ט סימן ב). ובספר כרחי ופלחי (תפארת ישראל ס"ק ט) חולק על זה, דבלאו הכי הרו"ה נשער הכתמים סימן כ אות ב) והביאו הרשב"א בחורת הבית הארוך (כתיב שער ד כג, ב) חולק על התוספות, וגם דאין נגעי בתים נוהג אלא בארץ ישראל, ועוד כמה חלוקים שצריך עצים ואבנים ועפר ככל אחד מהכתלים, וכמבואר במסכת נגעים (פרק יב משנה ב). וכן משמע פשטיה דשולחן ערוך, בכך אין להחמיר. ועיין מה שכתבתי לקמן סעיף ט"ו כזה:

⤴ וכן אם נמצא על נייר שלא ע"י בדיקה וקנח, אלא שעברה עליה או ישבה עליו, כתב בתוספות יום טוב פרק ב' דמסכת כלים (משנה ה) דאין טומאה שייך בנייר. הגם דהוא מיירי בנייר שהיה בזמן הש"ס, שהיה מעשבים, מה שאין כן בנייר דידן שהוא נעשה מבד פשתים. מכל מקום נראה דאין חילוק, שהבגד פשתים נטחן ופנים חדשות בא לכאן. ומה שהקשה שם התוספות יום טוב לא קשה מידי, ונראה דאישתמיטתיה משנה ט"ו פרק י"ז דאם יש לו בית קיבול אף הנייר טמא, משום הכי איצטרך לאשמעינן דבכיסוי טהור, עיין שם, אבל כל זמן שאין לו בית קיבול טהור אף נייר דידן. שאין זה בכלל בגד ועור שטימא הכתוב. וגם לא דמי למחצלת הסוף פרק כ' דחויין לשכיבה, עיין שם, וזה דלא כתוספות יום טוב שם:

(כ) או בית הכסא שאינו מקבל טומאה. ר"ל, של בנין, דאין ראויים לקבל שום טומאה. אבל היו ראויים לקבל שום טומאה, אפילו טומאת מדרס, אינו מציל. ופשוטי כלי עץ מחלוקת הפוסקים הוא אם מקבל טומאה מדרבנן, ועיין לקמן סימן קצ"ח סעיף ל"א (ס"ק פג ד"ה אף מ"ש) ובתשובת מוהר"ם פדאוהו סימן ל"א ובתשובת מעיל צדקה סימן כ"ז בסופו, לענין כלים הבאים במדה:

(כא) וכן כתם שנמצא על בגד צבוע. עיין בתשובת מעיל צדקה סימן ס"ב בדיון כתם שנמצא על בגד מנומר בגוונים הרבה, לבנים ושאר צבעים, ולא היה כשיעור כתם על נימור לבן אחד, אלא שהיה מחובר, ועבר הכתם על גבי חלק הצבוע צבע חכלה ויוצא על גבי הלבן שבצדו, דבאופן שבין שני חלקים שעל גבי פספס של שני הלבנים היה ביניהם כשיעור, ויש לספק אם שני הלבנים מצטרפין לטמא משום כתם הואיל והפסיק ביניהם הצבע, אע"ג שגם על הצבע עבר הכתם, מכל מקום י"ל דאין הצבע מטמא, א"כ הוא הפסק ואין השני לבנים מצטרפים. ומסיק דאין הכתם שעל הצבע מצטרף, אבל שני לבנים מצטרף, כיון שהכל הוא כתם אחד ומתחבר כל אחד על ידי הכתם שעבר על גבי הצבע, אע"ג שמה שעל גבי הצבע אינו מצטרף להשלים השיעור גריס, מכל מקום עושה חבור לצדף שני הלבנים אהדדי, שאם יש בין שניהם כגריס טמאה, ובאם לאו טהורה אע"ג שעם החלק הצבע הוא כגריס, דחלק הצבע אינו מצטרף להשלים השיעור, עכ"ד:

(כב) לפיכך תלביש האשה בגדי צבעוניים. שינה מלשון הרמב"ם (איסורי ביאה ט, ו) שכתב לפיכך תקנו וכו', לפי שבבית

יוסף (עמוד צב ד"ה כתב) מקשה עליו דהא בגמרא (נדה סא, ב) מקשה על הך לישנא דמאן חקנו, יעוין שם, לכך כתב הרמ"א דרך עצה לפיכך תלביש. וכן כתב בספר מנחת יעקב (חורת השלמים ס"ק יז):

(כג) (סעיף יא) והם המקומות הנדבקים. עיין במנחת יעקב (חורת השלמים ס"ק טו) שתמה למה השמיט במקום החבק בעצמו כלפנים, דהא הוא עצמו (ככ"י עמוד צב ד"ה ודברי הרמב"ם) חמה על הרמב"ם והטור שהשמיטו:

(כד) וכ"כ שכן על רגליה סמ"ש. כתב בש"ך (ס"ק יז) שכספר דרישה (אות ז) הניח בצ"ע בשאר ראשי אצבעות הרגלים. ובט"ז (ס"ק יא) כתב להקל בשאר אצבעות הרגלים. ובספר מנחת יעקב (חורת השלמים ס"ק טו) הסכים עם הט"ז:

(כה) וכן אם נמצא על ידיה. כתב בש"ך (ס"ק י"ח) משמע להדיא מדברי הטור דאפילו בסתם חיישינן שמא נגעו, וכן דעת הרב המגיד, עכ"ל. כתב זה לאפוקי דעת הרשב"א (חורת הכיח בית ז שער ד יו, ב) דסבירא ליה דדוקא בכדקה עצמה ולא נטלה ידיה אח"כ, אבל בסתם לא, מפני שאינה עשויה ליגע שלא במתכוין במקום החורפה. אבל הרב המגיד כתב שהרמב"ם (איסורי ביאה ט, ח) והרמב"ן (הלכות נדה פ"ד הלכה ז) כתבו הברייתא (נדה נח, א) כפשטיה ולא חלקו. וכתב הטעם, שאפילו תאמר שאין היד נוגעת בלא כוונה באותו מקום, מכל מקום נוגעת בנקומות מן הגוף שאפשר בשעת נגיעה באותו מקום נתו מן המקור הדם על ידיה וכו', וכן עיקר להחמיר, עכ"ל. וכן סתם המחבר כאן בשו"ע כדבריו:

(כו) אפילו על קשרי אצבעותיה. ר"ל, דהיינו גב היד, דאע"ג דבשעת בדיקה לא עבדא הנגעה בגב ידה, מכל מקום שאני ידה דכולה עבידא הנגעה, דשמא שחחה ונגעה, שהידיים עסקניות הן, כן הוא בגמרא (נדה יח, א). ומשמע מדנקט על קשרי אצבעותיה דוקא משמע אבל על גב פס ידה טהורה, דאפילו שחחה לא נגעה. ומדברי רשב"א בחורת הבית הארוך (כתיב שער ד יו, ב) נראה דמפרש דעיקר רבוחא היא שאף ע"י בדיקה אינה מגעת עד קשרי אצבעותיה ואפילו הכי טמאה, דשמא שחחה ותחבה אצבעותיה באותו מקום עד קשרי אצבעותיה, ומשום הכי סלקא דעתא דמקשה החס דמחזיקין טומאה ממקום למקום, דאי לא הכי למה חתיה טמאה בנמצא על קשרי אצבעותיה הא אין קשרי אצבעותיה מגיעים להתם, אלא לאו דחיישינן דלמא בדיקה בחד ידה ונגעה כאידך ידה, ועל זה משני לא דכולה ידה עבידא דנגעה, והיינו ע"י שחיה:

ועוד נראה דדוקא מן הסתם חיישינן דשמא נגעה בידה במקום דאפשר ליפול דם מן המקור, אבל אם אומרת כרי לי שלא נגעתי במקומות אלו נאמנת, ולא אמרינן דהוא מלחא דלא רמיא עליה למידע ושמא נגעה ושחחה. גם נראה דאף לדעת המחמירים כדברי הרמב"ם (איסורי ביאה ט, ו) דכתם שעל בשרה אין צריך שיעור, מכל מקום בנמצא על ידיה יש לסמוך על הפוסקים דמקילין דסבירא להו דאף על בשרה צריך שיעור, דהא בלאו הכי סבירא ליה לרשב"א (שם) כשם רבו דדוקא כשכדקה עצמה ולא נטלה ידיה אח"כ, אבל מן הסתם לא, שאינה עשויה ליגע שלא במתכוין במקום החורפה, וכמו שכתבתי לעיל (ס"ק כה). ואף על גב דאין מחמירים כדעת המגיד משנה (שם הלכה ח) בשם הרמב"ם והרמב"ן (שם) דאף מן הסתם חיישינן, מכל מקום באין בו כשיעור יש לצרד להקל, דאם לא כן הוא חומרא גדולה שאם חמצא מעט דם על קשרי אצבעותיה שתהיה טמאה, ומכל שכן בג' ימים הראשונים דלא חליטין דמעלמא אחיא דיהיה זה חומרא גדולה, ומעולם לא שמעתי מי שנוהג חומרא זו, אלא ודאי כמו שכתבתי:

ולכאורה מסוגיא שם דף נ"ח משמע כהרשב"א, דעיקר החששא אינה אלא כשכדקה את עצמה, אבל לא חיישינן לשמא נגעה במקומות שאפשר ליפול שכ מן המקור. דהא אמרינן החס

סימן קה

אם נייר דבר המק"ט ומטמא בכתמים *

תשובה לאהובי ידידי וחביבי הרב הגדול המופלא ומפולג כבוד שמו מוהר"ר לייב איגר נ"י מהלברשטאט.

אשר שאל דבר חכמה. אשה שמלאה כחם על נייר אם הוא טמא כיון שדבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים אם נייר הוא דבר המקבל טומאה. והנה כחז מעלתו שנייר שזימיהם העשוי מעשבים טמא ננגעים וזולתי מקבל כתמים ועיקר שאלתו על נייר שלנו שעשוי מבלויי סחכות. והנה לשונו של מעלתו נמכתנו כדאיחא ננגעים שעשבים מקבלין טומאה. ודברים הללו שגגה הם בידו דלענין טומאה נגעים לא עשבים עומם ולא נייר העשוי מהם מקבל טומאה נגעים דנגעים זמר ופסחים או עור או מלאכה עור כחיז ומה שאינו זמר ופסחים ולא עור אין לו ענין בטומאה נגעים וכן מבוחר בשבח דף כ"ו ע"ב בסוגיא דזמר ופסחים ע"ש וכן מבוחר בהרמב"ם פ"ג מנגעים ואם לענין שאר טומאות אם העשבים הם מאכל אדם פשיטא שמקבלין טומאה ומקרא מלא בטומאה שרצים מכל האוכל וגוי ואם אינו מאכל אדם אינו מקבל שום טומאה ועיין בסוכה דף י"ב ע"ב הני שושי ושוזרי מסכין בהם ופירש"י מיני ירקוח שאינם מקבלים טומאה לפי שאינם מאכל אדם. והדבר מפורש בהרמב"ם בריש פ"א מהלכות טומאת אוכלין. ועתה יראה מעלתו איך שגה בדמיונו מהיפך אל היפך שאלנו פשוט שנייר מעשבים מטמא ננגעים ונייר שלנו אינו מטמא ננגעים, ונהפוך הוא שנייר מעשבים אין לו ענין לטומאה נגעים ונייר שלנו העשוי מבלויי סחכות שיעקרו פסחים וזמר מטמאים ננגעים, וחמהני שמעלתו פלפל אם יש בבלויי הסחכות שלש על שלש ואם מה שזרק לאשפה מטהרין. וכל זה לפי סברתו שהנייר מנד עזמו עמה אין לו שייכות לטומאה אמנם עעה שהנייר הזה לא גרע מלכדים דג"כ לאו טווי ואריג נינהו ומטמאים ננגעים כמפורש בהרמב"ם ריש פרק י"א מנגעים.

7 ראמנם

לענין שאר טומאות אף שכחתי שעשבים שאינם מאכל אדם אינם מקבלים טומאה היינו כמות שהם אבל אם עשה מהם צגדים או לצדים וכן נייר העשוי מבלויי סחכות כל אלו מקבלים שאר טומאות שהם לא גריעי מלכדים. וזה לשון הרמב"ם בפ"א מהלכות כלים הלכה י"א כל שהוא ארוג בין מזמר ופסחים בין מקנבוס או ממשי או משאר דברים הגדלים ביבשה הוא הנקרא צגד לענין טומאה והלכדים

כנגדים לכל דבר עכ"ל הרמב"ם. הרי כלל כ"ל מכל הגדל ביבשה וכל הלכדים כנגד ומקבל טומאה. ומעמה איפשט ספיקו דרום מעלתו ונייר בין מעשבים וק"ו מבלויי סחכות מקבל טומאה ועיין פרק י"ד ממסכת פרה משנה ו"ו ועיין פ"ג ממסכת כלים משנה ה' בחו"ט צד"ה ניירות. דברי הד"ש.

סימן קו

במש"כ במהדו"ק בקו' הח"צ במכה שיכולה להגלע ולהוציא דם

תשובה שלום וישע רב. להאי צורב. העוסק בחקי חורב. ה"ה כבוד האלוף התורני המופלא מוה' אלחנן נ"י חד מרייני ק"ק אובן ישן.

מכתבו קבלתי. וע"ד אשר שאל נמה שכחתי נחייבתי נ"ב חיו"ד סימן נ"ה לדחות קושיית החכם זני וזה לשוני שם בדף (***) כ"ו ע"א ועוד מעיקרא דדינא פירכא על דברי הח"צ והלא ר' עקיבא מחלה לא שאל אוחה רק סתם שמה מכה היחה כך הרי שלא שאל אם יש בה מכה המוציאה דם אלא על סתם מכה שאל כו' אבל כיון שהיא השיבה שהיחה בה מכה וחיחה או שוב שאל אם יכולה להגלע כו'. ועל זה השיב מעלתו הלא במשנה הקודמת וחולה כו' אם יש בה מכה והיא יכולה להגלע ולהוציא דם כו' ולא הזכיר וחיחה ע"כ דברי מעלתו. ואני חמה על חמהחו והלא רש"י פירש מכה יבשה והיינו שכיון שכבר יבשה שוב מסתמא חינה מוציאה דם בטבע ואפ"ה קאמר במחניחין אם יכולה להגלע כו' אבל מכה שעדיין לא יבשה מן הסתם חולין בה כחם לכ"ע ופשיטא שמהרישא אין שום ראייה לדברי הח"צ אלא אף שהיה ביכולת לדחות ראייתו מ"מ אין סחירה לדבריו אבל מדברי ר"ע ששאל סתם שמה מכה יש כך ולא שאל שמה מכה המוציאה דם יש כך ש"מ שסתם מכה מהני עכ"פ בכתמים ומה הבאתי פירכא על דברי הח"צ. ומה ששוב שאל ר"ע שמה יכולה להגלע היינו אחר שהשיבה האשה שחיחה המכה. ולכן כחתי שם בחסותי מעיקרא דדינא פירכא על דברי הח"צ. וכל זה פשוט והאריכות ללא זורך. דברי הד"ש.

סימן קז

במש"כ במהדו"ק דלא מקרי ס"ס אלא כשהמכה במקור ולא כשהיא בצדדים

תשובה לאהובי ידידי וחביבי. הרבני התריף ושנון המופלג ומושלם במעלות ומדות כבוד מוה' וואלף סג"ל.

(* א"ה, ע"ע בשו"ת שיכת ציון סי' ל"ט. **) בדפוס שלפנינו עמ' קי"ח (ד"ה אמנם כלא"ה).

ה בלי זכויות וכו'. ב"ק דף ט"ז. כלי זכויות מ"ס גזר זהו רבנן
טומאה וכו' עד הואיל ונראה שזכויות כבדו ופירש"י וכו' :

וכתב הרמב"ד אין זה הטעם על דרך הכללה וכו'. פט"ט דגמרא כהרמב"ד ולדידה דבינו
י"ל שהוא סובר ששקטקטא חלה פטחה לא ליפטו מנבן בכלל זה הוא שהפטחה מאוירן

ככלי חרס וכו' שני ד' ב' אשי הואיל וטובו נראה
כבדו כוי גמי פטחה בין לשפוטאמיס מנבן בין
מאורין דכיון דלא דמו לכלי חרס שאין חוקן
נראה כנבן וכלי זכויות חוקן נראה כנבן אין
לדמוקן לנמרי לכלי חרס ושלא כפירש"י :

ו בלי נללים וכלי זכויות וכלי חרס וכו'.
מנחה פרק רבי ישמעאל עלה ס"ט פ"ג
ושם ר"ם כמה אשה (דף ג"ח) ובכמה דוכתי
ופירוט כלי נללים כלים הפשוטים מגללי כמה
ופירוט כלי חרס כלי חרס עד עלה סוסק
כנכסן :

ז פיל שבע הויין וכו'. מנחות פרק רבי
שמסאל (דף ס"ט) . כפ"ח דלא
אישטיא. ומ"ג אצל כוסיה פטמחא וכו'. שם :
ח פשוטי כלי חרס וכו'. פ"ג דכלים. ומ"ט
ולא טומאה מדרס. כפרק ר"ם פ"ה
ט"ד ופרק על חלו מומין (דף ג"ח) . ומ"ט
ולא מדרס :

ט כלי מחכות אחר שאוירן וכו'. רפ"ח
דכלים ופ"ק דחולין (דף כ"ה) ופרק
קמח דשבת (דף ס"ו) . ומ"ג גמדה רבינו מדכתיב
כזל דבר . כפיפרא . ומ"ט חפילו חיבה וכו'
שם מקבלים מ' כלה וכו' . הוכפחה רפ"ח
דכלים ופטחה מאוס דכלי מחכות לא איהקטקטא ;
י כלי עץ וכלי פזר וכלי פזס וכו'. רפ"ג ורפ"ו
דכלים כלי עץ וכלי עזר וכלי עזס
פטוטיהם כהוריס ומקבלים כחמ"ס . ומ"ט
פטוטיהם מקבלים טומאה מדרס. כפרק המוכר
חח הכים (דף ס"ו) חמיו פשוטי כלי עץ
דטומאה דמדנבן וכלעס הכוספות שכוניס
דקוטטא

כאילו הן אחד לטומאה שאם נטמא זה יטמא זה
הכל מקבל טומאה : ד יראה לי שהכלים העשויים מעור
העוף אין מקבלין טומאה כמו עצמותיו. וא"ת והרי הוא
כשר לכתוב עליו תפילין כעור בהמה וחיה. הנה עוד הרג
אינו מקבל טומאה ולולא זוהמתו שאינה פוסקת היה
כשר לתפילין הנה לפרט שאף דבר שאינו מקבל טומאה
כשר לתפילין אם אין לו זוהמא : ה כלי זכויות אינן
מקבלין טומאה מדברי תורה וחכמים נזרו עליהן שיקבלו
טומאה הואיל ותחלת ברייתן מן החול ככלי חרס הרי
הן ככלי חרס. *ומפני שתוכן נראה
כברן לא נזרו עליהן שיטמאו
מאורין אלא עד שתגע הטומאה
בהן בין מתוכן בין מנבן ככלי
מחכות. ולא נזרו טומאה על
פשוטיהן אלא על מקבליהן. ואין
להם טהרה בכמה. ואין שורפין
עליהן תרומה וקדרשים שלא נזרו
עליהן אלא לתלות : י כלי
נללים וכלי אבנים וכלי אדמה לעולם מהורין . ואין
מקבלין טומאה מן הטומאות ולא טומאת מדרס לא
מן התורה ולא מדברי סופרים בין פשוטיהן בין מקבליהן;
ז פיל שבע הויין והקיאן דרך הרעי העושה מהן כלים
הרי הן ספק אם הם ככלי נללים או כלי עץ כשהיו . אבל כפיפה שנטמאת ובלעה פיל
הקיאה דרך בית הרעי היא בטומאתה : ח פשוטי כלי חרס כגון מנורה וכסא ושולחן של חרס וכיוצא בהן אין מקבלין
טומאה מן הטומאות ולא טומאת מדרס לא מן התורה ולא מדברי סופרים שנאמר אשר יפול מהם אל תוכו יטמא כל שיש לו
חוק בכלי חרס מקבל טומאה ושאין לו חוק טהור : ט כלי מחכות אחד פשוטיהן כגון המספריים או מקבליהן כגון
היורות והקוטקוטמין הכל מקבלין טומאה שנאמר כל דבר אשר יבוא באש בין מקבל בין פשוט. אפילו היבה או מגדל וכיוצא
בהן של מחכות שהן מקבלין ארבעים סאה בלח או יתר מקבלין טומאה שנאמר כל דבר אשר יבא באש : י כלי עץ וכלי
עזר וכלי עצם מקבליהן כגון העריבה והחמת וכיוצא בהן מקבלין טומאה מדברי תורה. אבל פשוטיהן כגון הלוחות והכסא
והעזר שאוכלין עליו וכיוצא בהן אינן מקבלין טומאה אלא מדברי סופרים שנאמר מכל כלי עץ נפי השמעה למדו טה
שק שיש לו בית קבול אף כל שיש לו בית קבול וכלי עצם ככלי עץ לכל דבר. בדיא שטומאת פשוטיהן מדברי סופרים בשאר
טומאות חוץ מטומאת מדרס אבל במדרס הזב וחביריו טתטמאין מן התורה שנאמר כל המשכב אשר ישכב כל העשוי
למשכב או למרכב כמו שביארנו . וכן כלי זכויות העשוי למשכב מתטמא במדרס מדבריהן : י"א כל שהוא ארוג בין מצמר
ופשתים בין מקנבוס או ממשי או משאר דברים הגדלים ביבשה הוא הנקרא בגד לענין טומאה והלבדים ככנדים לכל דבר :
י"ב השק הוא חופי שיער וכו' אצל המבלים
זהבשיחות וכו' . כפרק צמה אשה
עלה ס"ד ובמ"ג :

דקוטטא דמילחא הכי הוא ופ"ח ים כלי עץ שאין מקבלים טומאה אפילו מדנבן כמבאר
בפ"ד וכלן רמו וכמו כגון הלוחות והכסא. ומ"ט מפי כמטעה למדו וכו' וכן
מ"ט כ"ח טומאה פטוטיהם מדרס וכו' אצל במדרס הזב וחביריו טתטמאין מן
ההורס וכו' . כפרק על חלו מומין (דף ג"ח) וכל דומיין דשק בעינן וכו' כפרק
רמז למדרסות ופרק רבי עקיבא (דף ס"ד)
אחרין דכיון דכתיב וכל המשכב דרשינן כל
שם במינו פהרה בנקות מטמא מדרס . ומ"ט
רבינו שכלי עזר פטוטיהם מקבלים טומאה
מדנבן הוא מפני מה שהזכירו בפ"ו דכלים
פטוטי כלי עץ שמקבלים טומאה וכמו שם שם
בכלל מה שאמרו בגמרא פשוטי כלי עץ מדנבן
ירצה כלי עץ וסאר המנויים עמו שאינם מקבלים
טומאה מדאורייתא. ומ"ט וכן כלי זכויות וכו'
כחוספחא כל מדרס כלי זכויות פהוריס ורבינו
שמעון נזכר פמל"ס וכו' גרסא רבינו :
יא כל שהוא ארוג וכו' . כפרק צמה אשה
(דף ס"ד) אשו בגד לאו ארוג הוא
וכו' ור"ס החלמ" (דף ל"ט ע"ב) ובפ"ג דשנה
(דף כ' ע"ב) מדברי הנז דבי רבי ישמעאל
עיריס וכלך וכו' חלו בגד . ומ"ט והלבדים
וכו' . כפיפרא פ"ח ובחוספחא דכלים פ"ה
דכ"ט :

יב השק הוא חופי שיער וכו' אצל המבלים
זהבשיחות וכו' . כפרק צמה אשה
עלה ס"ד ובמ"ג :
יג כל הכלים הפשוטים וכו' . כפ"ח דכלים קרי
לחפזן כלי עץ ופ"ו קרי כלי
עץ לכלים של עץ ושל מחמה ועוונת
הקס ועוונת הקקים וקונויות וקלחות וסם עשייה
חערסם דקס וסונון וסם קונויות :
אחד כלי חרס וכו' . כפרק דכלים . ומ"ט
כל גלי בשמי מהפזר וכו' כ"כ רבינו
סם . ומ"ט והמאור והכתיים וכו' . פטוח הוא :
העושה

הרי הן ספק אם הם ככלי נללים או כלי עץ כשהיו . אבל כפיפה שנטמאת ובלעה פיל
הקיאה דרך בית הרעי היא בטומאתה : ח פשוטי כלי חרס כגון מנורה וכסא ושולחן של חרס וכיוצא בהן אין מקבלין
טומאה מן הטומאות ולא טומאת מדרס לא מן התורה ולא מדברי סופרים שנאמר אשר יפול מהם אל תוכו יטמא כל שיש לו
חוק בכלי חרס מקבל טומאה ושאין לו חוק טהור : ט כלי מחכות אחד פשוטיהן כגון המספריים או מקבליהן כגון
היורות והקוטקוטמין הכל מקבלין טומאה שנאמר כל דבר אשר יבוא באש בין מקבל בין פשוט. אפילו היבה או מגדל וכיוצא
בהן של מחכות שהן מקבלין ארבעים סאה בלח או יתר מקבלין טומאה שנאמר כל דבר אשר יבא באש : י כלי עץ וכלי
עזר וכלי עצם מקבליהן כגון העריבה והחמת וכיוצא בהן מקבלין טומאה מדברי תורה. אבל פשוטיהן כגון הלוחות והכסא
והעזר שאוכלין עליו וכיוצא בהן אינן מקבלין טומאה אלא מדברי סופרים שנאמר מכל כלי עץ נפי השמעה למדו טה
שק שיש לו בית קבול אף כל שיש לו בית קבול וכלי עצם ככלי עץ לכל דבר. בדיא שטומאת פשוטיהן מדברי סופרים בשאר
טומאות חוץ מטומאת מדרס אבל במדרס הזב וחביריו טתטמאין מן התורה שנאמר כל המשכב אשר ישכב כל העשוי
למשכב או למרכב כמו שביארנו . וכן כלי זכויות העשוי למשכב מתטמא במדרס מדבריהן : י"א כל שהוא ארוג בין מצמר
ופשתים בין מקנבוס או ממשי או משאר דברים הגדלים ביבשה הוא הנקרא בגד לענין טומאה והלבדים ככנדים לכל דבר :
י"ב השק הוא חופי שיער וכו' אצל המבלים
זהבשיחות וכו' . כפרק צמה אשה
עלה ס"ד ובמ"ג :

הרי הן ספק אם הם ככלי נללים או כלי עץ כשהיו . אבל כפיפה שנטמאת ובלעה פיל
הקיאה דרך בית הרעי היא בטומאתה : ח פשוטי כלי חרס כגון מנורה וכסא ושולחן של חרס וכיוצא בהן אין מקבלין
טומאה מן הטומאות ולא טומאת מדרס לא מן התורה ולא מדברי סופרים שנאמר אשר יפול מהם אל תוכו יטמא כל שיש לו
חוק בכלי חרס מקבל טומאה ושאין לו חוק טהור : ט כלי מחכות אחד פשוטיהן כגון המספריים או מקבליהן כגון
היורות והקוטקוטמין הכל מקבלין טומאה שנאמר כל דבר אשר יבוא באש בין מקבל בין פשוט. אפילו היבה או מגדל וכיוצא
בהן של מחכות שהן מקבלין ארבעים סאה בלח או יתר מקבלין טומאה שנאמר כל דבר אשר יבא באש : י כלי עץ וכלי
עזר וכלי עצם מקבליהן כגון העריבה והחמת וכיוצא בהן מקבלין טומאה מדברי תורה. אבל פשוטיהן כגון הלוחות והכסא
והעזר שאוכלין עליו וכיוצא בהן אינן מקבלין טומאה אלא מדברי סופרים שנאמר מכל כלי עץ נפי השמעה למדו טה
שק שיש לו בית קבול אף כל שיש לו בית קבול וכלי עצם ככלי עץ לכל דבר. בדיא שטומאת פשוטיהן מדברי סופרים בשאר
טומאות חוץ מטומאת מדרס אבל במדרס הזב וחביריו טתטמאין מן התורה שנאמר כל המשכב אשר ישכב כל העשוי
למשכב או למרכב כמו שביארנו . וכן כלי זכויות העשוי למשכב מתטמא במדרס מדבריהן : י"א כל שהוא ארוג בין מצמר
ופשתים בין מקנבוס או ממשי או משאר דברים הגדלים ביבשה הוא הנקרא בגד לענין טומאה והלבדים ככנדים לכל דבר :
י"ב השק הוא חופי שיער וכו' אצל המבלים
זהבשיחות וכו' . כפרק צמה אשה
עלה ס"ד ובמ"ג :

השנת הראב"ד

*ומפני שמזון נראה כגון .
א"א אין זה הטעם על דרך
כסלכא אלא מפני שחוקן נראה
כנבן שש גבו כחוקן ומטמא מדרס
וא"א ישפח מאורין ככלי חרס
א"כ יכיס חמור מכל הכלים
המנויים כחורב דלא מנזרו שם
טומאות כללו כסוס כלי מיפטו
אם באור עשוי שהוא הודוס :

משנה למלך

מדנבן אינו מניל במיד פתיל . ור"תי רבינו בפ"ח חולסח טומאה פח
הכלים כמילים ודבריו הם לקחוס מחוספתא ולא ידעתי אמתו לא הני עזר
ה שלא נזרו עליהם אלא להנחה . החופקות כפרק דשנה (דף ט"ו) ר"ס חתו
בנין חתנו דרוקא כטומאה
בנין אחרין זאין שרפין אצל סאר טומאות כמטמאין פהרת כלי חרס
שדפין חרסות וקדוים
ויניין כמ"ט כפרק ר"ז ד"כ עבדו :

מה

י כלי עץ וכלי עזר כו'. רש"י כפרק במזילין יין (דף פ"ח) כפר דשקוי כלי
דכלי מחכות וכבר דמו כחוספות סם אה דבריו דכפרה תן ריב פ"ג ופ"ו
דשקוי כלי עץ :
יג כלי חרס כו'. רש"י כפרק במזילין יין (דף פ"ח) כפר דשקוי כלי עץ
דכלי מחכות וכבר דמו כחוספות סם אה דבריו דכפרה תן ריב פ"ג ופ"ו
דשקוי כלי עץ :
יד כלי חרס כו'. רש"י כפרק במזילין יין (דף פ"ח) כפר דשקוי כלי עץ
דכלי מחכות וכבר דמו כחוספות סם אה דבריו דכפרה תן ריב פ"ג ופ"ו
דשקוי כלי עץ :

משנה למלך

מדנבן אינו מניל במיד פתיל . ור"תי רבינו בפ"ח חולסח טומאה פח
הכלים כמילים ודבריו הם לקחוס מחוספתא ולא ידעתי אמתו לא הני עזר
ה שלא נזרו עליהם אלא להנחה . החופקות כפרק דשנה (דף ט"ו) ר"ס חתו
בנין חתנו דרוקא כטומאה
בנין אחרין זאין שרפין אצל סאר טומאות כמטמאין פהרת כלי חרס
שדפין חרסות וקדוים
ויניין כמ"ט כפרק ר"ז ד"כ עבדו :

מה

י כלי עץ וכלי עזר כו'. רש"י כפרק במזילין יין (דף פ"ח) כפר דשקוי כלי
דכלי מחכות וכבר דמו כחוספות סם אה דבריו דכפרה תן ריב פ"ג ופ"ו
דשקוי כלי עץ :
יג כלי חרס כו'. רש"י כפרק במזילין יין (דף פ"ח) כפר דשקוי כלי עץ
דכלי מחכות וכבר דמו כחוספות סם אה דבריו דכפרה תן ריב פ"ג ופ"ו
דשקוי כלי עץ :
יד כלי חרס כו'. רש"י כפרק במזילין יין (דף פ"ח) כפר דשקוי כלי עץ
דכלי מחכות וכבר דמו כחוספות סם אה דבריו דכפרה תן ריב פ"ג ופ"ו
דשקוי כלי עץ :

מדנבן אינו מניל במיד פתיל . ור"תי רבינו בפ"ח חולסח טומאה פח
הכלים כמילים ודבריו הם לקחוס מחוספתא ולא ידעתי אמתו לא הני עזר
ה שלא נזרו עליהם אלא להנחה . החופקות כפרק דשנה (דף ט"ו) ר"ס חתו
בנין חתנו דרוקא כטומאה
בנין אחרין זאין שרפין אצל סאר טומאות כמטמאין פהרת כלי חרס
שדפין חרסות וקדוים
ויניין כמ"ט כפרק ר"ז ד"כ עבדו :

מדנבן אינו מניל במיד פתיל . ור"תי רבינו בפ"ח חולסח טומאה פח
הכלים כמילים ודבריו הם לקחוס מחוספתא ולא ידעתי אמתו לא הני עזר
ה שלא נזרו עליהם אלא להנחה . החופקות כפרק דשנה (דף ט"ו) ר"ס חתו
בנין חתנו דרוקא כטומאה
בנין אחרין זאין שרפין אצל סאר טומאות כמטמאין פהרת כלי חרס
שדפין חרסות וקדוים
ויניין כמ"ט כפרק ר"ז ד"כ עבדו :

מדנבן אינו מניל במיד פתיל . ור"תי רבינו בפ"ח חולסח טומאה פח
הכלים כמילים ודבריו הם לקחוס מחוספתא ולא ידעתי אמתו לא הני עזר
ה שלא נזרו עליהם אלא להנחה . החופקות כפרק דשנה (דף ט"ו) ר"ס חתו
בנין חתנו דרוקא כטומאה
בנין אחרין זאין שרפין אצל סאר טומאות כמטמאין פהרת כלי חרס
שדפין חרסות וקדוים
ויניין כמ"ט כפרק ר"ז ד"כ עבדו :

מדנבן אינו מניל במיד פתיל . ור"תי רבינו בפ"ח חולסח טומאה פח
הכלים כמילים ודבריו הם לקחוס מחוספתא ולא ידעתי אמתו לא הני עזר
ה שלא נזרו עליהם אלא להנחה . החופקות כפרק דשנה (דף ט"ו) ר"ס חתו
בנין חתנו דרוקא כטומאה
בנין אחרין זאין שרפין אצל סאר טומאות כמטמאין פהרת כלי חרס
שדפין חרסות וקדוים
ויניין כמ"ט כפרק ר"ז ד"כ עבדו :

מדנבן אינו מניל במיד פתיל . ור"תי רבינו בפ"ח חולסח טומאה פח
הכלים כמילים ודבריו הם לקחוס מחוספתא ולא ידעתי אמתו לא הני עזר
ה שלא נזרו עליהם אלא להנחה . החופקות כפרק דשנה (דף ט"ו) ר"ס חתו
בנין חתנו דרוקא כטומאה
בנין אחרין זאין שרפין אצל סאר טומאות כמטמאין פהרת כלי חרס
שדפין חרסות וקדוים
ויניין כמ"ט כפרק ר"ז ד"כ עבדו :

פ"ב א העושה כלי קיבול וכו'. כלי... כליים... חוסמתם פק' ו' דכלים... בזה מיעול:

פרק שני

וא העושה כלי קיבול מיט הרי זה מקבל טומאה... ככל שהוא מן התורה, ואין לכלי קיבול שיעור, והוא שיעשה דבר של קיימא שאפשר שיעמוד.

העושה כלי מן העור הטצה שלא נתעבד כלל, או מן הנייר אע"פ שאין הנייר מקבל טומאה, או מקליפת הרימון והאינו והאלון אפילו חקקום התינוקות למוד בהן את העפר, או שהתקינום לקב מאזנים, הרי אלו מקבלין טומאה. שתינוק חרש שוטגה וקבן יש להן סעשה אע"פ שאין להן מחשבה, אבל העושה בליים מן הלפת והאתרוג והדלעת היבשים שחקקן למוד בהן וכל כיוצא בהן, הרי הן מזהרין לפי שאי שיעמדו אלא זמן מועט וכן קנה מאזנים והמחק שיש בהן בית קיבול טהכת, והאמל שיש בו בית קיבול מעות, וקנה של עץ שיש בו בית קיבול טים, וככל שיש בו בית קיבול מזווה או טקום מרגלית, ומשחות של עץ שיש בו בית קיבול שמן, ולוח פנקס שיש בו בית קיבול שעווה, כל אלו וכיוצא בהן אע"פ שהן פשוטי בלי עץ הואיל ויש בהן בית קיבול כל שהוא מקבלין טומאה דין תורה, ואין טמא מן התורה אלא בית קיבול לכדו שיש בהן והמטמש את בית הקיבול משאר הכלי שבת הקיבול צריך לו, אבל היתר על הצורך משאר הכלי הפשוט טהור מן התורה וטמא מדבריהן כמו

משנה למלך

וכ דיו של ריבוי הוא משנה מרוב דל שאין לו חור אין לו לחורים הא אם יש לו חור יש לו לחורים וכן כלי רביע משום א וכו' וכיוצא בזה... חור אין לו לחורים וכן כלי רביע משום א וכו' וכיוצא בזה... חור אין לו לחורים וכן כלי רביע משום א וכו' וכיוצא בזה...

פ"ב א העושה כלי קיבול מיט הרי זה מקבל טומאה

דמיו העובד כלי קיבול מיט טמא, וכן כלי רביע משום א וכו'... חור אין לו לחורים וכן כלי רביע משום א וכו'... חור אין לו לחורים וכן כלי רביע משום א וכו'... חור אין לו לחורים וכן כלי רביע משום א וכו'... חור אין לו לחורים וכן כלי רביע משום א וכו'... חור אין לו לחורים וכן כלי רביע משום א וכו'... חור אין לו לחורים וכן כלי רביע משום א וכו'...

חלק 2

אגרות

יורה דעה

משה

רפט

סימן נג

כתם הנמצא על ניילאן ונייר ובנמצא מקצתו במקום צבוע

בע"ה
סיון תשל"ו

לידידי הרה"ג אלימלך בלוט שליט"א.

ברמב"ם פ"א מה' כלים הלכה י"א איתא דכל שהוא ארוג וכו' או משאר דברים הגדלים ביבשה הוא הנקרא בגד לענין טומאה וכו'. ודאי דכל מה שנעשה מדגים ומעופות טהור וכמפורש במתני' כלים פ"ז מ"ג כל שבים טהור, ובמ"ד במה שנברא בחמישי אין בהם טומאה והם מדגים ומעופות עיין בפירוש הר"ש והרמב"ם והרא"ש, ומכנה העוונת וביצת הגעמית הוא רק מדרבנן כדאיתא ברמב"ם פ"א מכלים ה"ב וצ"ע"ק על מה שכתב וקרוב בעיני הא מוכרח זה, ולכן הניילאן אם נעשה גם מדברים הבאים גם ממיני עצים אפשר שייך שיקבלו טומאה דנהי שלא ניכר עליהו שהם מעצים ממינים הגדלים מה בכך הא כיון שאינן מדגים ועופות אולי שייך לרבות מאו בגד גם זה דאף אם אינם גידולין ממש הא באים מגידולין, ובכלל לאו גידולין דוקא צריך אלא שכן היה מציאות בגדים, והו' טעם הנו"ב שסובר שאף נייר מק"ט ואינו סובר טעם סד"ט סימן ק"צ ס"ק י"ט דכיון שנטחן פנים חדשות באו לכאן דעכ"פ שייך שהינו בכלל הריבוי אך נייר יש לטהר מטעם דלא נעשו לבגדים וכלים אבל ניילאן שעושין מהם בגדים יש טעם גדול שיקבלו טומאה, והטעם דלא נעשו תוסין אלא כעור הוא טעם לפסוד מציצית ולא לענין טומאה, אבל עתה שמעתי שנעשה רק מהשמן הנמצא במעינות מעומק האדמה שא"כ ודאי אין מק"ט גם לא מדרבנן ככלי אדמה, וממילא אין עליהו דין כחם.

והנה הספוג שתנן בשבת דף קמ"ג שאינו מק"ט אינו מטעם זה אלא אם נעשה מדברים המק"ט מחוטטים דקים או מקיסמי עץ דקים ביותר הוא משום שבית קבול שלהם אינו כהא דקבול כלי אלא באופן אחר שאין זה בחשיבות כלי קבול שנאמר בהורה שהוא דומיא דשק, וזהו לפי פרש"י שלא כתב דאינו עץ ובגד אלא לא כלי עץ ולא בגד ושק, ומש"כ גם ולא מתכת משום דאם היה מתכת היה מק"ט שמתכות א"צ שיהיה כלי קבול אלא סתם כלי שאם היה שייך לעשות ספוג מזה היה זה כלי שמק"ט, אבל הרמ"א בסימן ש"כ סעיף י"ח מביא מערוך שהוא מדג א"כ הוא מטעם שכל שבים טהור ומצאתי בחפא"י שפירש כן.

7 ← ולעצם ענין כחם בנמצא על נייר בזה הא פליגי האחרונים והנכון כהנו"ב דמק"ט כדלעיל במאי דפליגי

אבל בנייר שלנו שהוא דק ולא שייך לכבסן שהיה ראוי להשתמש בהו וכמו שהוא מלוכלך בהכתמים ודאי אינו ראוי נבטל זה הנייר והוא כקרוע ומושחת משום חשמיש לגמרי שודאי אינו שוב מק"ט והוי כהסד"ט ולא מטעמיה, ואף הם לא דנו אלא בנייר קשה שלא נשחת בזה וראוי למלאכה עדיין, אבל לא רוב נייר שלנו וכ"ש לא הנייר שנעשו לקנוח בבה"כ וכדומה. ל

ובדבר כתם שנמצא מקצתו במקום צבוע הנה נחלקו בזה האחרונים באם מצטרף גם מקום הצבוע להשיעור דהמעיל צדקה שהובא בחדושי רעק"א ובפ"ת סק"כ סובר דאינו מצטרף אלא מועיל לחבר שני חצאי השיעור שבלבנים, ובחור"ד סק"ט סובר שמצטרף, נראה שהוא בשיעור כגרים ועוד שלא טימאו בפחות מזה משום תליה במאכולת, שודאי ג"כ לא טימאו בפחות מכשיעור אף במקום שלא מצויים מאכולת דלא פלוג בין המקומות, שלכן סובר המעיל צדקה שלא פלוג בפחות מכשיעור כלל וצריך שהא השיעור כולו דוקא במקום שמטמא כחם ובמראה שמטמא משום דלא פלוג בדין הטומאה דכתמים שצריכים שיעור, והחור"ד סובר שזה לא שייך למה שלא פלוג בין המקומות דהתם אם היה גם במקום זה מאכולת היה צריך ג"כ שיעור זה, והוי הלא פלוג להחשיב כל המקומות כאיכא שם מאכולת שלכן לא שייך כשהחצי שיעור טהור מצד אחד מחמת שהוא ע"ג בגד צבוע ומחמת שהוא במראה טהור, וכן יפלו בחצי על דבר שאינו מקבל טומאה והחצי על דבר המקבל טומאה, ולדינא כיון שטעם החור"ד מסתבר מהראוי להחמיר כהחור"ד אף שהוא איסור דרבנן ואף שרוב אחרונים סוברים כהמעיל צדקה, אבל בני שאין לו בנים ובשעת הדחק יש להקל כהמעיל צדקה.

משה פיינשטיין ירדו,

סימן נד

שימוש אשתו בחוליה במשמושים והסתכלות לצורך רפואה כשהיא טהורה וכשהיא נדה

בע"ה.

ג' אייר תשכ"ט.

מע"כ ידידי ד"ר ר' אברהם סופר שליט"א.

א.

הנה בדבר אדם שבשעת תשמיש אינו יוצא ממנו הזרע ובשביל כך עברו קרוב לשמונה שנה מנישואיו ולא זכה לבנים, אבל מודמן שבלילה בתוך שנתו מוציא זרע, והרופאים מומחים בענין זה אומרים לו שאין לו עצה אחרת אלא שצריך להכניס זרע זה הנמצא לתוך רחם אשתו, וכאשר למצא איוה רופא בלילה הוא דבר שאי אפשר, שואל מע"כ אם מותר הבעל כשהוא רופא

20

מהרה. הלכות כרים פיה פיו

שמרוד נוחים בו המים ח"כ יש בו בית קיבול ולמה של בעלי בתים עבדו וחסר...
זהכי קאמר שנוחים בו כלי של מים: וכחב עוד הרחב"ד והלוח שפרכים עליו...
פמא ח"א זה שינוב עכ"ל. נראה שפממו מפי פסיונו נפרק כנוכר כבוד של נחומים...
וכו' נפרן מרוב אהת עבוד ר"ש אומר אם המקונו להיות קונן עליו כמא וכן כמערך...
טמא ומשמע ליה להרחב"ד דוכן הפערין עמא...
מדברי ר"ש הוא וליה הלכחא כוומיה ורביע...
קונר דחמ"ק קאי: כלי שפסלים מרקדים...
עליו וכו' עד ליכנס בו טהור. פס:

ען הניחן המפורסם אורח דמות רגל (ובות) מנן וגם ר"ש כתב לין זה לוקמין דפרק...
גמא אשכ דהכא והמם טהור. ולירוש סירש רבינו עגולה דומה לנרנל ויכה עליה מנד...
אהד ניד וכמו בערבי אלהד ובלע"ז קנבורו: ה קוצים פלורנים ככס וכו'. פרק...
י"ז דכלים פכילי"א סמאה והסינא סבורה וסירש פס רבינו שקילי"א דומה לקופה...
מערבה וכו' וכמו שפירש כלן: ובחב הרחב"ד...
ח"א לטון התמנה וכו' ומסינא פבורה והקטם...
מפני שאינה עשויה לפלכל:

בשהן בצק מתמטאות שהרי צורת הכלי עליהן ושל בעלי בתים אינן...
מקבלין מומאה. ואם צבען במקרא או בכרכום וכיוצא בהן מתמטאות...
שהרי נעשית להן צורת כלי. סרוד של נחומין שנותנין בו המים...
שמקטפין בו טמא ושל בעלי בתים טהור. ואם נפפו מארבע רוחותיו...
מתממא נפרץ מרוח אחת טהור. והלוח שעורכין עליו מתממא *כלי...
עץ שהמלתים מרקדין עליו את המלת מתממא ושל בעלי בתים...
טהור. רחת הגרוסות מתמטאות של אוצרות טהורה של נחות מתממאה...
ושל נרנות טהורה. זה הכלל העשוי לקבלה מקבל מומאה והעשוי ליכנס בו טהור: ב כל...
התלוין טהורין הוי' מתלוין נפה של מלתין ותלוי כברה של נרנות ותלוי כנל יד ותלוי מקל הבלשין מפני שהן...
מסייעין בשעה מלאכה. זה הכלל העשוי למייעו בשעת מלאכה מתממא לתלות בו הכלי בלבד טהור: ג נבלי...
המשודרים מתממאין. נבלי בני לוי שמומרין בהן במקדש טהורין. הביטונן והנקטמון והאירוס...
מתממאין: ד מצודה החולדה מתממא ושל עכברים טהורה לפי...
שאין לה בית קיבול ואין עליה צורת כלי: ה *קוצין שאורגין בהן כבו...
כפיפה שמניחין בה התאנים וכיוצא בהן מתממאין. ושאורגין בהן כתבנית מנורה גדולה שאוצרין בהן ההטין טהורה שאין...
השגת הראב"ד *עליו שמסרנין. א"א זה פניוה שמשנה:

השגת הראב"ד *הלוח שעורכין עליו וכו'. א"א זה שינוב:

*כלי עץ כו'. א"א בערך סירש נסה של שיער וכן משפוטו...
ככ"ח אלא שזו הפק כולו אינו מדרג באורג אבל נראה כי הוא...
של עור כמו אונן של דשאים וכו' דרכה המבנה חמלס וממה...
שאינו רבי יהודה כמון אף של גדלה כמא מומב שהנפוס יושבו...
בחוכו ונדלות למדנו שלא דרג ע"כ בעל שיער אלא בעל עור...
כמאמר הממיה:

ב כל התלוים טהורים הן מחלוין וכו' עד פהור. פס וכמממם. כירוש מוקל...
הכלסין הוא שמחמטין בו הכנן חס יש בו הנוחל שיסקירו המנואה כמנן מפני עשיר...
המלך הנינוס והמסע ונפל. ולכיוע נעמט מלאכה הוא שמכניסין ידכס כהלו ויעזר בו נעט...
שמושו:

ג נבלי המפורסם מתממאין וכו' עד אורח כלי זה פס ס"י הכנורות תלולים...
ומנוקנים ניד היתין ודרך המנגנים לחם כחוכו המעוס שמקבלין מפני אדם אכל על בני...
לוי אינם עשויים לכך ולפירק פהורים. ופירוש הנעטן כלי מפני הניגון שפסוים אוהו המדם...
נעטטו כממנן בו:

כתב הרחב"ד ובנקטימון ח"א קשיא לי וכו'. ובמ"ז רבינו בפירוש הממנה התייבש זה...
שכתב וז"ל ובנקטימון הוא רגל מעין יעשה אוהו מי שמתקן רגלו לייך ט וכוא ידנה ככאן...
ען

חורת כלי עליה: ו *עליון שמסרנין אוהן כמין סייג סביב לפירות טהור. ואם עשו סייג של נסרין מתממאין: ז חותל...
של הוצין שמניחין בו הרוטב וכיוצא בו אם הוא נותן לתוכו ונוטל מתוכו מתממא ואם אינו יכול ליטול מה שבתוכו עד...
שיקרענו או יתירנו או שהשב לאכול מה שבתוכו ולזרקו טהור. וכן הקרן שהוא משתמש בה ומשליכה אינה מקבלה מומאה. ואם...
חשב עליה מקבלת מומאה: ח השופר אינו מקבל מומאה. חתכו להיות קרן תשמיש מקבל מומאה: ט קערה שקבעה...
בשידה תיבה ומנדל אם היא כדרך קבלתה מקבלת מומאה. ואם קבעה בדופן שהרי אינה מקבלת עד ששמיים שידה...
על צידה הרי זו מכלל השידה וטהורה: י *האקון והרטוב והכלוב של עץ טהורין: יא המדף והפלצור ומצודת סכרים...
מתממאין שהרי צורת כלי עליהם: יב הספמלין שבפונדקאות ושל מלמדי תינוקות אע"פ שהן נקובין ומכניסין בהן את הרגלים...
טהורים. קבעו בהן רגלים במסמר מקבלין מומאה. זה הכלל כל שניטל ואין רגליו ניטלות עמו טהור. וכל שניטל ורגליו ניטלות...
עמו טמא. ואם היו כולן של עץ או עצם מקבל מומאה. היתה אחת מרגליו של אבן אינו מקבל מומאה:

חורת כלי עליה: ו *עליון שמסרנין אוהן כמין סייג סביב לפירות טהור. ואם עשו סייג של נסרין מתממאין: ז חותל...
של הוצין שמניחין בו הרוטב וכיוצא בו אם הוא נותן לתוכו ונוטל מתוכו מתממא ואם אינו יכול ליטול מה שבתוכו עד...
שיקרענו או יתירנו או שהשב לאכול מה שבתוכו ולזרקו טהור. וכן הקרן שהוא משתמש בה ומשליכה אינה מקבלת מומאה. ואם...
חשב עליה מקבלת מומאה: ח השופר אינו מקבל מומאה. חתכו להיות קרן תשמיש מקבל מומאה: ט קערה שקבעה...
בשידה תיבה ומנדל אם היא כדרך קבלתה מקבלת מומאה. ואם קבעה בדופן שהרי אינה מקבלת עד ששמיים שידה...
על צידה הרי זו מכלל השידה וטהורה: י *האקון והרטוב והכלוב של עץ טהורין: יא המדף והפלצור ומצודת סכרים...
מתממאין שהרי צורת כלי עליהם: יב הספמלין שבפונדקאות ושל מלמדי תינוקות אע"פ שהן נקובין ומכניסין בהן את הרגלים...
טהורים. קבעו בהן רגלים במסמר מקבלין מומאה. זה הכלל כל שניטל ואין רגליו ניטלות עמו טהור. וכל שניטל ורגליו ניטלות...
עמו טמא. ואם היו כולן של עץ או עצם מקבל מומאה. היתה אחת מרגליו של אבן אינו מקבל מומאה:

השגת הראב"ד *עליון שמסרנין. א"א זה פניוה שמשנה:

השגת הראב"ד *האקון. א"א פ"י נערוך כלי של מנודת דגים:

השגת הראב"ד *האקון. א"א פ"י נערוך כלי של מנודת דגים:

השגת הראב"ד *האקון. א"א פ"י נערוך כלי של מנודת דגים:

השגת הראב"ד *האקון. א"א פ"י נערוך כלי של מנודת דגים:

השולחן

יש נהעמידה אהוקת עברה כיון דחוקת טילוק דמיס שלא בשעת
וסתה מסייעתה, וברו צמי למימר צנתי שם דלר"ד שלא בשעת
וסתה דוב שעתה.

ובתרי וימי בהפסקת ג"ע עדין יב נהחזיקה דלא כגיט זמנה,
יעדין ד"ש אף אם חראה בשונה, ואמר רב שני מעמאה מעלי"ע
וביינו כרבי, ונחרי בהפסקות מהחזיקן לה בת דמיס למפרע,
יהשחא שמיטין מרב דאוחה ראי' בהחזקה אותה בדמיס ד"ש,
יגרשבי"ג שליטת ד"ש רביעית מעמאה מעת לעת, וכן בהגיט
זמנה דקתני בהפסקה ג"ע ד"ש ר"א הוא כיון דלרבי כבר היא
ככל הנשים.

ב) כתב בס"ת ביו"ד סי' ק"ל ס"ק י"ח צ"ל שם ר"ח דמיס שלנו
אף אם עשוי מל"ס, מ"ל צ"ל שם ל"ס ממנו וחשיב
כמין חדש ואינו מקבל עומאה, ונראה דל"ב דמריבין גם שאר
מינין מאלו בגד מ"ת לא מריבין נייר דלוינו ראו' לבגד, ונראה
דמ"ת עמא מדרס דמקרי יש צמינו עברה במקוה, ומש"כ עוד
דל"ב ל"ס צ"ל ש"לוי עובר לבגד ולארני עכור ל"ב
ופיקר שיסור ג' על ג' משום שאר חשמישים, וה"ל בנייר המחוקק
לשאר לרכיב, אי חשיב בגד, ואפשר שדעת ה"ס ז"ל דמ"ת מין
הראוי לבגד בטיין, אבל אין הכרח לזה, ואפשר דלפולס אין שם
בגד ופול על לבוש האדם, אלא על המין, וכמו שם טור, ומלוי
שמכניס בגדי האדם בלשון כלים, היה לבוש כליו, משנה בת'
כלים, ולכך ז"ל דגם לשון בגד היינו שם המין, ולשון בגד השמש
גם במכסה הכלים, ופרשו עליו בגד וגו'.

ואנן לא קיי"ל בהאי סוגיא, דשענוי דרב דמוקי ברייתא ברבי
דכ"ל דאוחה ראי' במחזקה צב לרואה אינה מעמאה
מעלי"ע, דכ"ל דכל שאינה חייבת צדוקה אין צב חומרה מעלי"ע,
ואנן קיי"ל ל"ב ל"ע א"י ר"א וס' א"ל צדוקה ומ"ת מעמאה מעלי"ע,
ובלכך קיי"ל דאוחה ראי' דמחזקה צב מעמאה מעלי"ע, וברייתא
שפיר אחיא כרש"ב.

ואתל הדברים התייחס דלא יתכן דמחמימי התלמוד יסימו את
הסוגיא כחילו הוא מסקנא להלכה ובחמתה היא בפלוגתא
וגדמות בהלכה, אלא בדברים פשוטים ובלים נכל מעיין וכגון זה
אחרו ד"ס עניינים במקומם ועשירים במקור אחר, אבל כ"ל
הדברים המוקים ועלמיו לא הוזכר כלל בגמ' נידון אם ראי' זו
היא מחזקה צב מעמא למפרע ובפשוטו נזכר בגמ' דרא"י שני
לרבי ד"ש, וגם ע"ס כר"ן מפני שא"ל צדוקה לא הוזכר בגמ'
וגם אינו מוכרע כל כך ובתרי פירשו משום דהשתא דבר מחזקה
אמרינן ד"ש, וכן ה"ל דבני דר קחיא צפונות אינו פוע דהשאלה
היא אי ברייתא כרבי הו' כרש"ב, אלא אף לרש"ב ז"ל כיון דאחר
הפסקה ג"ע רחוק ג' רחוק לא תלין דחזרה לקדמותה ראשונה
וחזרה במקרה וחזרה ורחקה במקרה בסוף ג"ע שניה, וחזרה
יראה בסוף עונה במקרה, אלא אמרי' דלא חזרה כלל לקדמותה
יבנה שפירש"י, והכ"ל ר"א שכתבו צעלי הגמ' שהתלמודים הבאים
אחריהם ידעו לרחוק דברו רב מכת סוגיא דנקמן ל"פ א"י וגם
לדברי כר"ן יש לחלק בין לא כגיט זמנה לראות ל"א יוס, וב"י
י"ש אמרינן לא פלוג, ואם באתו לראות סוגיא עוסמה וסולקה
כהאי לא מלאנו ידנו ירגינו בהלכה ככל התלמוד.

גמ' צ"ל הימרה בגמ' ל"ע א"י הוא ר"י הנמירו המובהק דרב.
דאמר שני מעמאה מעלי"ע.

ג) וממה שכתבו כ"ס סי' ה' סק"ג נלמד דחזירות בגד
העומדים לפשיה לבושי בגדים אינה עמאה בשום
עומאה, ואם הן ל"ס מעמאין בנעשים כדן שקי וערבי [ואפשר
דבגד גרש משחי וערב, ע"י מש"כ נעשים סי' א"י ס"ק פ"ז] אבל
של שאר מינין טהורין מכלום ואינם מקבילים כתמים [וע"י כלים
סי' כ"א סק"ז וסי' כ"ח וסי' ל"ז].

סימן פח

ד) בפ"ת יו"ד סי' ק"ל סק"א הביא צ"ס כ"ס דבגד הסמוך
לבשר כמו חלוק וכהנה לא הותרו צ"ס כחמים צננדי
לצטונים, תמורה מאד דלוינו היה חילוק בדבר אין סתמו הדבר כל
הפוסקים ונחנו ונכ"ל לרבי וגם בצננה אין חילוק שכרי במקוב
ד"כא למיחוש אין חוששין, ונמש"כ בפ"ת סק"א, ובמקום דאפשר
לדס המקור לבוא אין חילוק בין סמוך לבשר לבגד השני, והעיקר
דבחימת הראשונים והאחרונים לפירוש שא"ל צ"ס דין כחמים
כלל, ובר"מ פ"ט ה"ז מנזכר דל"ב ישנה עומאה של בגד לבוש
ואח"כ נח"ל עליו כחם עכורה כדן ישנה על דבר שאינו מקבל
עומאה.

ה) גדה ג"ע ב' השאלה חלקה לנכרית כו', אי נכרית ממס
תולין צב משום דהיא לאו צב עומאה ועברה ולא
צב מצות ואין קמן רק שאלה הישראלית וספיקה ע"הו ודין נכרית
כיוצאה על דס עובר ולפ"ז אי אפשר לפרש בגמ' בנכרית רואה
ד"ל גדה ממס דודאי חולין אף בעבורה אלא ר"ל שראתה פ"א
וכמו שפירש"י, אבל ג"י הר"מ פ"ט מה' א"ב כותיה וס"ל גרי
אמת הן ומ"ת חולין צ"ס כיון שאין שומעין להכמים וגזרו עליהן
עומאה כדחת ל"א צ' ובדאמר שם ל"ג א' שרואות דס אדום כו'
והוי כ"אין קמן רק הישראלית, אבל הר"מ מפרש דהא דאמר רב
כותיה ברואה היינו כותיה גדה ממש אבל עכורה אין חולק בה,
דהא לריבין אנו גם לעמא אה ככותיה דכלל שעה ראו' לעשות
השוכה ולקבל דברי חכרות ומיכו ר"מ דכ"ר דס"ג נראו' לראות
פ"כ ס"ל דחשיב כאלו קמן רק ספק ישראלית לחוד, ומדברי
רש"י ז"ל גמי דגרס כותיה, מדפי בטעם משום שכ"א עומאה,
ואפשר דהא דחולין צב אינו משום שאינה שומעת לחכמים
בכחמים אלא משום דמחזיקין לה לעמאה מן הדון כיון שמעלת
אדום לירוק ויוס שפוסקה סופרתו, ואמנם לפ"ז אחיא כרש"ב
בגמ' דחולין צ"ס צנני, ומיכו ל"א מודה רבי בשאר בימים,
ואמנם צימי עכורה כוי ככלו כל ימי ספירתה ולא עולה דנשחק
צ"ב המל"ת, ומיכו נראה דזו שלא עולה לא גריעה מעמא ועכור
שהלכו צ"ב שזילין דהטבור חולה צממא אפי"ג דעוממאח מח
לעולם עוממא חרבה היא ואפי"ג דפ"י עוממאח החדשה לא נעבר
מכ"סנה גם נעמאה קדם עבילה כרא"י החדשה משכנת עליה
שלא תעבר מכ"סנה.

ה) יו"ד סי' ק"ל ס"ה ואלה הרגובה שנפתח מקורה כו' יש מי
שאומר שהיא עמאה, ב"ס"ה הביא דעת חוב"ש דבד'
נשים דדין שעתן אין חוששין כמו שאין חוששין לוסת, וכבר הלכו
האחרונים ז"ל דהתם נימו עיבורה וויניקתה לא שייך אורח צמתו
צ"ל דאדרכה חזקתן לסלק הוסת צימוס אלה, ואינו ענין לדון
הרגובה שנפתח הקורה, ואמנם הס"ע קיים דין חוב"ש ולא
העממי אלא כיון דקיי"ל דהא מלאה מראות טהורות עכורה
כדאוחה כ"י קפ"ת והכו ד' נשים כיון דמסולקת דמיס הן ואינו
מסולקת משאר שפיות, תלין שנפתח מקורה להפליע שפתח
הראה עכורה, ואמנם הרגבי"א בגליון הביא דברי חוב"ש וחלק
כ"ל, והביא צ"ס חס"ת וב"ס גו"צ להחמיר וב"כ בפ"ת צ"ס
ח"ס להחמיר, ונראה דלא פליגי, דדברי הס"ע באשכח הרגילה
בפליעה שפטון מרחמה צעעת עיבורה והקבה, אבל מסולקת
דמיס, ודברי המחמירים באינה רגילה בכך.

ונראה דהרגילה בפליעת הרחם יש להקל אף באשה שיש לה
וסת שלא צעעת וסתה דכיון דהיא מסולקת דמיס ורגילה
בפליעה שאר שפטון אין חוששין לראיית דס, ואפי"ג דקיי"ל גדה
ד' ב' דלא צעעת וסתה מעמאה למפרע, כיונו משום דכיון
דראתה אגלאו מלתא בדרך ענבה השחא ראתה שלא צממה
ובעל אורח צמתו צ"ל, וגרס מתעברה ומיקה דהן מסולקת
בהחלט, וכמו שפירש"י שם, אבל בצ"ס א"ס ראהה דס או לא